C/2025/493

29.1.2025

P10_TA(2024)0027

Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised

Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2024. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (COM(2024)0599 – C10-0084/2024 – 2024/0599(NLE))

(Konsulteerimine)

(C/2025/493)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2024)0599),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 148 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C10-0084/2024),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 84,

— võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A10-0004/2024),

1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;

2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;

4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus -1 (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(-1) Euroopa Parlament väljendab heameelt seoses komisjoni ettepanekuga ajakohastatud tööhõivesuuniste kohta liikmesriikidele, eelkõige selle tugeva keskendumise üle haridusele ja koolitusele, uutele tehnoloogiatele, tehisintellektile ja algoritmilisele juhtimisele ning hiljutiste poliitiliste algatuste üle, nagu platvormitöö, taskukohane eluase ning tegelemine tööjõu ja oskuste nappuse probleemiga. Demokraatliku otsustusprotsessi tugevdamiseks kordab Euroopa Parlament oma üleskutset osaleda nõukoguga võrdsetel alustel koondsuuniste kehtestamises liidu tasandil kooskõlas oma 8. juuli 2015. aasta, 19. aprilli 20. aasta, 10. juuli 2020. aasta ja 18. oktoobri 2022. aasta seadusandlike resolutsioonidega asjaomaste ettepanekute kohta võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(1) Liikmesriigid ja liit peavad tegutsema kooskõlastatud tööhõivestrateegia väljatöötamise nimel ning eelkõige kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning tulevikku suunatud ja majanduse arengule reageerivate tööturgude edendamise huvides, et täita Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsitama tööhõive edendamist ühise huvi küsimusena ja oma sellealase tegevuse nõukogus kooskõlastama, võttes seejuures arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.	(1) Liikmesriigid ja liit peavad tegutsema kooskõlastatud tööhõivestrateegia väljatöötamise nimel ning eelkõige ***kvaliteetse tööhõive edendamiseks ja töötingimuste parandamiseks,*** kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning ***kaasavate, vastupidavate,*** tulevikku suunatud ja majanduse ***ja rahvastiku*** arengule reageerivate tööturgude edendamise huvides, et täita Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsitama ***kvaliteetse*** tööhõive edendamist ühise huvi küsimusena ja oma sellealase tegevuse nõukogus kooskõlastama, võttes seejuures arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) Selleks et suurendada majanduslikku ja sotsiaalset progressi ning ülespoole suunatud lähenemist, toetada roheja digipööret, tugevdada liidu tööstusbaasi ning kindlustada liidus kaasavad, konkurentsivõimelised ja vastupidavad tööturud, peaksid liikmesriigid tegelema tööjõu ja oskuste nappusega ning edendama kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust, pöörates sealjuures erilist tähelepanu põhioskuste parandamisele, eriti ebasoodsas olukorras olevate õpilaste seas, ning ***loodusteaduste***, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika ***valdkonnale*** üld- ja kõrghariduses, samuti tööturu tulevikule orienteeritud kutseharidusele ja -koolitusele ning elukestvale täiendus- ja ümberõppele; ka tuleks neil arendada ***tõhusat*** aktiivset tööturupoliitikat ning luua paremad töötingimused ja head karjäärivõimalused. See on eriti oluline ELi vähem arenenud piirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade jaoks, kus vajadused on kõige suuremad. Tööjõu nappuse leevendamiseks võib veel edendada töötajate ja õppijate ELi-sisest õiglast liikuvust ning leida rohkem väljastpoolt ELi tulevaid talente. Lisaks tuleks tugevdada haridus-	(4) Selleks et suurendada majanduslikku ja sotsiaalset progressi ning ülespoole suunatud lähenemist, toetada roheja digipööret, tugevdada liidu tööstusbaasi ning kindlustada liidus kaasavad, konkurentsivõimelised ja vastupidavad tööturud, peaksid liikmesriigid***, hoides ära negatiivseid sotsiaalseid tagajärgi, edendama õiglast palka ja inimväärseid töötingimusi, edendama demokraatiat töökohal, sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi ning kaitsma töötajate õigusi,*** tegelema tööjõu ja oskuste nappusega ning edendama kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust, pöörates sealjuures erilist tähelepanu põhioskuste ***ja valdkondadevaheliste oskuste*** parandamisele, eriti ebasoodsas olukorras olevate õpilaste seas, ning ***STEM-valdkonnale (teaduse***, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika**)** üld- ja kõrghariduses, samuti tööturu tulevikule orienteeritud kutseharidusele ja -koolitusele ning elukestvale täiendus- ja ümberõppele; ka tuleks neil arendada ***tulemuslikku*** aktiivset tööturupoliitikat ning luua paremad töötingimused ja head karjäärivõimalused. ***Liikmesriigid peaksid võtma kiiresti ennetavaid sekkumismeetmeid, et vähendada haridussüsteemist varakult lahkumist, pöörates erilist tähelepanu riskirühma kuuluvatele õpilastele. Sellised meetmed peaksid hõlmama psühholoogilist tuge, juhendamist, karjäärinõustamist ja õppekava välist tegevust, et suurendada õpilaste huvi ja osalemist ning tagada kõigile kaasav ja kvaliteetne haridus.*** See on eriti oluline ELi vähem arenenud piirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade jaoks, kus vajadused on kõige suuremad. Tööjõu nappuse leevendamiseks võib veel edendada töötajate ja õppijate ELi-sisest õiglast liikuvust ***sama liikmesriigi piirkondade vahel*** ning leida rohkem väljastpoolt ELi tulevaid talente. ***Sellega seoses on olu-***

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
ja koolitussüsteemide ning tööturu vahelisi seoseid ning tunnustada mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud oskusi, teadmisi ja pädevusi.	***line pöörata erilist tähelepanu mittetöötavatele ja mitteõppivatele noortele (NEET-noored), nimelt sellistele noortele, kes ei õpi, ei tööta ega osale koolitusel. Liikmesriigid peaksid edendama konkreetseid poliitikameetmeid mittetöötavate ja mitteõppivate noorte taasintegreerimiseks haridussüsteemi ja tööturule ning looma selleks sihipärased koolitus-, mentorlus-, juhendamis- ja töölesuunamisprogrammid.*** Lisaks tuleks ***jätkuvalt*** tugevdada haridus- ja koolitussüsteemide ning tööturu vahelisi seoseid***, edendades valdkonnaüleste teadmiste ja pehmete oskuste omandamist ning soodustades hariduse pakkumise rahvusvahelistumist, sealhulgas ülikoolide jaoks,*** ning tunnustada mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud oskusi, teadmisi ja pädevusi.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(5) Suunised ***on kooskõlas*** ELi ***majandusjuhtimise uue raamistikuga, mis jõustus 30. aprillil 2024***, kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sealhulgas järgmistega: nõukogu 14. juuni 2021. aasta***,*** ([5]) 29. novembri 2021. aasta, ([6]) 5. aprilli 2022. aasta***,*** ([7]) 16. juuni 2022. aasta***,*** ([8]) 28. novembri 2022. aasta***,*** ([9]) 8. detsembri 2022. aasta***,*** ([10]) 30. jaanuari 2023. aasta***,*** ([11]) 12. juuni 2023. aasta ([12]) ja 27. novembri 2023. aasta ([13]) soovitused, komisjoni soovitus (EL) 2021/***402***, ([14]) nõukogu 26. veebruari 2021. aasta resolutsioon***,*** ([15]) järgmised komisjoni teatised: „Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava“***,*** ([16]) „Digiõppe tegevuskava 2021–2027“***,*** ([17]) „Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“***,*** ([18]) „Puuetega inimeste tööhõivepakett“, ([19]) „Euroopa hooldusstrateegia“, ([20]) „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajas-	(5) Suunised ***aitavad täielikult rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast,*** ELi ***2030. aasta peamisi eesmärke ja ÜRO kestliku arengu eesmärke***, ***ning on kooskõlas*** kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sealhulgas järgmistega: nõukogu 14. juuni 2021. aasta ([5])***,*** 29. novembri 22. aasta ([6]), 5. aprilli 2022. aasta ([7])***,*** 16. juuni 2022. aasta ([8])***,*** 28. novembri 2022. aasta ([9])***,*** 8. detsembri 2022. aasta ([10])***,*** 30. jaanuari 2023. aasta ([11])***,*** 12. juuni 2023. aasta ([12]) ja 27. novembri 2023. aasta ([13]) soovitused, komisjoni soovitus (EL) 2021/***402*** ([14]), nõukogu 26. veebruari 2021. aasta resolutsioon ([15])***,*** järgmised komisjoni teatised: „Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava“ ([16])***,*** „Digiõppe tegevuskava 2021–2027“ ([17])***,*** „Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“ ([18])***,*** „Puuetega inimeste tööhõivepakett“ ([19]), „Euroopa hooldusstrateegia“ ([20]), „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajas-

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
tuks“**,** ([21]) „Sotsiaaldialoogi tugevdamine Euroopa Liidus“**,** ([22]) „Liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parem ***hindamine“*** ([23]) ja „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: tegevuskava“**,** ([24])Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused (EL) 2021/2316 ([25]) ja (EL) 2023/***936***, ([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid (EL) 2022/***2041***, ([27]) (EL) 2022/2381 ([28]) ***ja*** (EL) 2023/970 ([29]) ja komisjoni 9. detsembri 2021. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv platvormitöö tingimuste parandamise kohta ([30]).	tuks“ ([21])**,** „Sotsiaaldialoogi tugevdamine Euroopa Liidus“ ([22])**,** „Liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parem ***hindamine*** ([23])***“*** ja „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: tegevuskava“ ([24])**,** Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused (EL) 2021/2316 ([25]) ja (EL) 2023/***936*** ([26]), Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid (EL) 2022/***2041*** ([27]), (EL) 2022/2381 ([28])**,** (EL) 2023/970 ([29]) ja ***(EL) 2024/1500*** ([29a])**,** komisjoni 9. detsembri 2021. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv platvormitöö tingimuste parandamise kohta ([30])***, direktiiv, millega kehtestatakse Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart*** ([30a])***, direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2009/38/EÜ seoses Euroopa töönõukogude asutamise ja toimimisega*** ([30b])***, ning direktiiv praktikantide töötingimuste parandamise ja jõustamise kohta*** ([30c]).
([5]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).	([5]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).
([6]) Nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks (ELT C 504, 14.12.2021, lk 21).	([6]) Nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks (ELT C 504, 14.12.2021, lk 21).
([7]) Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrgharidus-koostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).	([7]) Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrgharidus-koostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).
([8]) Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikrokvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklikke õppekontosid (ELT C 243, 27.6.2022, lk 26), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35) ja nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 1).	([8]) Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikrokvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklikke õppekontosid (ELT C 243, 27.6.2022, lk 26), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35) ja nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 1).
([9]) Nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb õpiedu saavutamise teid ning millega asendatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta (ELT C 469, 9.12.2022, lk 1).	([9]) Nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb õpiedu saavutamise teid ning millega asendatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta (ELT C 469, 9.12.2022, lk 1).
([10]) Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1)	([10]) Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1)
([11]) Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).	([11]) Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).
([12]) Nõukogu 12. juuni 2023. aasta soovitus sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus (ELT C/2023/1389, 6. detsember 2023).	([12]) Nõukogu 12. juuni 2023. aasta soovitus sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus (ELT C, C/2023/1389, 6.12.2023).
([13]) Nõukogu 27. novembri 2023. aasta soovitus sotsiaalmajanduse raamtingimuste väljatöötamise kohta (ELT C/2023/1344, 29. november 2023).	([13]) Nõukogu 27. novembri 2023. aasta soovitus sotsiaalmajanduse raamtingimuste väljatöötamise kohta (ELT C, C/2023/1344, 29.11.2023).

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
([14]) Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021, lk 1).	([14]) Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021, lk 1).
([15]) Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).	([15]) Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).
([16]) COM(2021)0778.	([16]) COM(2021)0778.
([17]) COM(2020)0624.	([17]) COM(2020)0624.
([18]) COM(2021)0101.	([18]) COM(2021)0101.
([19]) Puuetega inimeste tööhõivepakett, et parandada puuetega inimeste tööturutulemusi – tööhõive, sotsiaalküsimused ja sotsiaalne kaasatus – Euroopa Komisjon (europa.eu)	([19]) Puuetega inimeste tööhõivepakett, et parandada puuetega inimeste tööturutulemusi – tööhõive, sotsiaalküsimused ja sotsiaalne kaasatus – Euroopa Komisjon (europa.eu)
([20]) COM(2022)0440.	([20]) COM(2022)0440.
([21]) COM(2023)0062.	([21]) COM(2023)0062.
([22]) COM(2023)0038 ja COM(2023)0040.	([22]) COM(2023)0038 ja 0040.
([23]) COM(2022)0494.	([23]) COM(2022)0494.
([24]) COM(2024)0131.	([24]) COM(2024)0131.
([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2316 Euroopa noorteaasta (2022) kohta (ELT L 462, 28.12.2021, lk 1).	([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2316 Euroopa noorteaasta (2022) kohta (ELT L 462, 28.12.2021, lk 1).
([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta otsus (EL) 2023/936 Euroopa oskusteaasta kohta (ELT L 125, 11.5.2023, lk 1).	([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta otsus (EL) 2023/936 Euroopa oskusteaasta kohta (ELT L 125, 11.5.2023, lk 1).
([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).	([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).
([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44).	([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44).
([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21).	([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21).
	([29a]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1500 võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega muudetakse direktiive 2006/54/EÜ ja 2010/41/EL (ELT L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj?eliuri=eli%3Adir%3A2024%3A1500%3Aoj&locale=et).
([30]) COM(2021)0762	***([30]) COM(2021)0762.***
	([30a]) COM(2023)0512.
	([30b]) COM(2024)0014.
	([30c]) COM(2024)0132.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(6) Majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta koondab ühte raamistikku eri vahendid, mida kasutatakse liidu majandus- ja tööhõivepoliitika terviklikuks ja mitmepoolseks koordineerimiseks ning järelevalveks. Euroopa poolaasta raames ***rõhutatakse keskkonnasäästlikkuse, tootlikkuse, õigluse*** ja ***makromajandusliku stabiilsuse olulisust ning sellesse on lõimitud Euroopa sotsiaalõiguste samba*** ja ***selle seirevahendiks oleva sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhimõtted; Euroopa poolaasta võimaldab analüüsida ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise suunas liikumisel esinevaid riske*** ja ***väljakutseid liidus*** ning ***sellega*** tagatakse sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmade kaasamine. Sellega toetatakse ka kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Liidu ja liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika peaks käima käsikäes liidu üleminekuga kliimaneutraalsele, keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele ning sellega tuleks parandada konkurentsivõimet, tagada ***nõuetekohased*** töötingimused, edendada innovatsiooni, sotsiaalset õiglust ja võrdseid võimalusi ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, kõrvaldada ebavõrdsus ja piirkondlikud erinevused.	(6) Majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta koondab ühte raamistikku eri vahendid, mida kasutatakse liidu majandus- ja tööhõivepoliitika***, samuti sotsiaal- ja keskkonnapoliitika*** terviklikuks ja mitmepoolseks koordineerimiseks ning järelevalveks. ***Osana*** Euroopa poolaasta raames ***tehtavast põhjalikust tööhõive*** ja ***sotsiaalarengu analüüsist hindab komisjon sotsiaal-majanduslikke riske ülespoole suunatud sotsiaalsele lähenemisele liikmesriikides ning jälgib sotsiaalnäitajate tulemustabelist*** ja ***sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetest lähtuvalt Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete elluviimisel tehtud edusamme. Euroopa poolaasta raames rõhutatakse keskkonnasäästlikkuse, tootlikkuse, õigluse*** ja ***makromajandusliku stabiilsuse olulisust,*** ning tagatakse sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmade kaasamine. Sellega toetatakse ka kestliku arengu eesmärkide***, sh soolist võrdõiguslikkust käsitleva kestliku arengu 5. eesmärgi*** saavutamist. ***Soolise võrdõiguslikkuse poliitika tuleks lisada ja integreerida kõikidesse majanduse juhtimise etappidesse.*** Liidu ja liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika peaks käima käsikäes liidu üleminekuga kliimaneutraalsele***, sotsiaalselt kaasavale***, keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele ning sellega tuleks parandada konkurentsivõimet ***ja tootlikkust***, tagada ***õiglane töötasu ja inimväärsed*** töötingimused, edendada innovatsiooni, ***demokraatiat tööl, sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi, edendada*** sotsiaalset õiglust ja võrdseid võimalusi ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, ***toetada lapsi ja noori inimesi ning investeerida nendesse,*** kõrvaldada ebavõrdsus ja piirkondlikud erinevused ***ning kõrvaldada vaesus***.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liidu majandust ja ühiskonda on põhjalikult ümber kujundamas kliimamuutused ja muud keskkonnaga seotud probleemid, vajadus tagada õiglane rohepööre, energiasõltumatus ja nullnetotööstuse suurem konkurentsivõime ning vajadus tagada liidus avatud strateegiline autonoomia, samuti digitaliseerimise, tehisintellekti ja platvormimajanduse arendamine, kaugtöö kasv ja demograafilised muutused. Liit ja selle liikmesriigid peavad tegema koostööd, et nende struktuursete suundumustega tulemuslikult ja ennetavalt tegeleda ning vajaduse korral olemasolevaid süsteeme kohandada, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude tihedat vastastikust sõltuvust; samuti tuleb kohandada nende süsteemidega seotud poliitikat. Selleks tuleb nii liidu kui ka ***liikmesriikide*** tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid, samal ajal tunnustades sotsiaalpartnerite rolli; need meetmed peaksid olema kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta ning võtma arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Selliste poliitikameetmetega tuleks hoogustada kestlikke investeeringuid kõikides ELi piirkondades ning neis tuleks kajastada uuendatud kohustust viia ellu asjakohaselt järjestatud reformid ja investeeringud, mis suurendavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist, tootlikkust, ***nõuetekohaseid*** töötingimusi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, vastupanuvõimet ning eelarvepoliitiliste kohustuste täitmist.	Liidu majandust ja ühiskonda on põhjalikult ümber kujundamas kliimamuutused***, elurikkuse vähenemine*** ja muud keskkonnaga seotud probleemid, vajadus tagada õiglane rohepööre, energiasõltumatus ja nullnetotööstuse suurem konkurentsivõime ning vajadus tagada liidus avatud strateegiline autonoomia, samuti digitaliseerimise, tehisintellekti ja platvormimajanduse arendamine, kaugtöö kasv ja demograafilised muutused. Liit ja selle liikmesriigid peavad tegema koostööd, et nende struktuursete suundumustega tulemuslikult ja ennetavalt tegeleda ning vajaduse korral olemasolevaid süsteeme kohandada, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude tihedat vastastikust sõltuvust; samuti tuleb kohandada nende süsteemidega seotud poliitikat. Selleks tuleb nii liidu***, liikmesriikide*** kui ka ***piirkondlikul*** tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid, samal ajal tunnustades sotsiaalpartnerite rolli ***ja neid kaasates***; need meetmed peaksid olema kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta ning võtma arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Selliste poliitikameetmetega tuleks hoogustada kestlikke investeeringuid kõikides ELi piirkondades ning neis tuleks kajastada uuendatud kohustust viia ellu asjakohaselt järjestatud reformid ja investeeringud, mis suurendavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist, tootlikkust, ***inimväärseid*** töötingimusi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, ***sotsiaalset õiglust, võrdseid võimalusi,*** vastupanuvõimet ning eelarvepoliitiliste ***ja sotsiaalsete*** kohustuste täitmist.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(11) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse mõistis Euroopa Ülemkogu oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa tegevuse, mille eesmärk on õõnestada Euroopa ja üleilmset julgeolekut ja stabiilsust, ning väljendas solidaarsust Ukraina rahvaga, rõhutades, et Venemaa rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid. Praeguses olukorras pakub nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382 antud ja nõukogu rakendusotsusega (EL) 2023/2409 ([37]) pikendatud ajutine kaitse liidu riikides kiiret ja ***tõhusat*** abi Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest põgenenud inimestele ning annab neile põgenikele kogu liidus miinimumõigused, mis tagavad piisava kaitse. Liidu tööturul osaledes saavad Ukrainast põgenenud isikud jätkuvalt aidata	(11) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse mõistis Euroopa Ülemkogu oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa tegevuse, mille eesmärk on õõnestada Euroopa ja üleilmset julgeolekut ja stabiilsust, ning väljendas solidaarsust Ukraina rahvaga, rõhutades, et Venemaa rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid. Praeguses olukorras pakub nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382 antud ja nõukogu rakendusotsusega (EL) 2023/2409 ([37]) pikendatud ajutine kaitse liidu riikides kiiret ja ***tulemuslikku*** abi Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest põgenenud inimestele ning annab neile põgenikele kogu liidus miinimumõigused, mis tagavad piisava kaitse. ***Vastavalt nõukogu direktiivile 2001/55/EÜ*** ([37a]) ***tuleb sellist abi laiendada kõigile Ukraina sõja eest põgenevatele ümberasustatud isikutele ja pagulastele.*** Liidu tööturul osaledes saavad Ukrainast põgenenud isikud jätkuvalt aidata tugevdada liidu ma-

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
tugevdada liidu majandust ning toetada oma koduriiki ja rahvast. Tulevikus võivad omandatud kogemused ja oskused aidata kaasa Ukraina ülesehitamisele. Saatjata laste ja teismeliste puhul annab ajutine kaitse õiguse seaduslikule eestkostele ning juurdepääsu haridusele ja lapsehoiule. Liikmesriigid peaksid jätkama sotsiaalpartnerite kaasamist selliste poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse, mille eesmärk on tegeleda tööhõive ja oskuste valdkonna probleemidega, sealhulgas Ukrainast põgenenud isikute omandatud kvalifikatsioonide tunnustamisega. Sotsiaalpartneritel on oluline roll, et leevendada selle sõja mõju tööhõive ja tootmise säilitamise kaudu.	jandust ning toetada oma koduriiki ja rahvast. Tulevikus võivad omandatud kogemused ja oskused aidata kaasa Ukraina ülesehitamisele. Saatjata laste ja teismeliste puhul annab ajutine kaitse õiguse seaduslikule eestkostele ning juurdepääsu haridusele ja lapsehoiule***. Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et Euroopa lastegarantii rakendamine tagab Ukrainast põgenevatele lastele juurdepääsu kvaliteetsetele tasuta teenustele võrdsetel alustel oma eakaaslastega vastuvõtvas riigis***. Liikmesriigid peaksid jätkama sotsiaalpartnerite kaasamist selliste poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse, mille eesmärk on tegeleda tööhõive ja oskuste valdkonna probleemidega, sealhulgas Ukrainast põgenenud isikute omandatud kvalifikatsioonide tunnustamisega. Sotsiaalpartneritel on oluline roll, et leevendada selle sõja mõju tööhõive ja tootmise säilitamise kaudu.
([37]) Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1) ja nõukogu 19. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus (EL) 2023/2409, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset.	([37]) Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1), ja nõukogu 19. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus (EL) 2023/2409, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset. ***([37a]) Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).***

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 12 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigisiseseid sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ja sotsiaalpartnerite sõltumatust, eesmärgiga tagada õiglane palk, mis võimaldab inimväärset elatustaset ja kestlikku majanduskasvu ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Reformid peaksid võimaldama põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tegureid,	Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida ***ja tugevdada*** riigisiseseid sotsiaaldialoogi pidamise tavasid***, kollektiivläbirääkimisi*** ja sotsiaalpartnerite sõltumatust, eesmärgiga tagada õiglane palk, mis võimaldab inimväärset elatustaset ja kestlikku majanduskasvu ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku ***ja territoriaalset*** lähenemist. Reformid peaksid

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade loomist, töötingimusi, palgavaesust, haridust, koolitust ja oskusi, rahvatervist, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust ning reaaltulu. 2024. aasta Val Duchesse'i tippkohtumisel kinnitati taas sotsiaaldialoogi tähtsust töömaailma probleemide, sealhulgas tööjõu ja oskuste nappusega seotud probleemide lahendamisel.	võimaldama põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tegureid, sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade loomist, ***inimväärseid*** töötingimusi, ***demokraatiat tööl, soolist võrdõiguslikkust,*** palgavaesust, haridust, koolitust ja oskusi, rahvatervist, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust ning reaaltulu***. Liikmesriigid peaksid direktiivi (EL) 2022/2041 viivitamata rakendama. Liikmesriike kutsutakse üles, alates direktiivi (EL) 2023/970 mõjusast ja rangest rakendamisest võtma ka meetmeid, et tagada palkade läbipaistvus, rakendada seirepoliitikat ja ergutada ettevõtjaid rakendama võrdse tasustamise tegevuskavasid***. 2024. aasta Val Duchesse'i tippkohtumisel kinnitati taas sotsiaaldialoogi tähtsust töömaailma probleemide, sealhulgas tööjõu ja oskuste nappusega seotud probleemide lahendamisel.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 12 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu fondidest toetatakse liikmesriike selliste reformide ja investeeringute tegemisel, mis on liidu prioriteetidega kooskõlas, muutes liidu majanduse ja ühiskonna COVID-19 pandeemia järgses muutuvas olukorras kestlikumaks, vastupidavamaks ning rohe- ja digipöördeks paremini ettevalmistatuks. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on veelgi süvendanud varasemaid sotsiaal-majanduslikke probleeme, kuna kõrgemad energiahinnad mõjutasid just väikse sissetulekuga leibkondi. Liikmesriigid ja liit peaksid jätkuvalt tagama sotsiaalse, tööhõivealase ja majandusliku mõju leevendamise ning üleminekute sotsiaalse õigluse, võttes samuti arvesse asjaolu, et suurem avatud strateegiline autonoomia ja kiirem rohepööre aitavad vähendada sõltuvust energia ja muude strateegiliste toodete ja tehnoloogiate impordist, eelkõige Venemaalt pärit impordist. Väga oluline on tugevdada vastupanuvõimet ning püüelda kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna poole, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonna elus ja majanduses aktiivselt osaleda.	Taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu fondidest toetatakse liikmesriike selliste reformide ja investeeringute tegemisel, mis on liidu prioriteetidega kooskõlas, muutes liidu majanduse ja ühiskonna COVID-19 pandeemia järgses muutuvas olukorras kestlikumaks, vastupidavamaks ning rohe- ja digipöördeks paremini ettevalmistatuks. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on veelgi süvendanud varasemaid sotsiaal-majanduslikke probleeme, kuna kõrgemad energiahinnad mõjutasid just väikse sissetulekuga leibkondi. Liikmesriigid ja liit peaksid jätkuvalt tagama sotsiaalse, tööhõivealase ja majandusliku mõju leevendamise ning üleminekute sotsiaalse õigluse, võttes samuti arvesse asjaolu, et suurem avatud strateegiline autonoomia ja kiirem rohepööre aitavad vähendada sõltuvust energia ja muude strateegiliste toodete ja tehnoloogiate impordist, eelkõige Venemaalt pärit impordist. Väga oluline on tugevdada vastupanuvõimet ning püüelda kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna poole, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonna elus ja majanduses aktiivselt osaleda. ***Seepärast tuleb demokraatiat tööl tugevdada nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.***

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 12 – lõik 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Aktiivse tööturupoliitika valdkonnas on vaja sidusat meetmepaketti, mis koosneb ajutistest ja sihipärastest värbamise ja töökohavahetuse stiimulitest, oskuste poliitikast, sealhulgas rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe meetmetest, ning kuhu alla kuuluvad sihipärased, ***tõhusad*** ja kohanemisvõimelised tööturuasutused; meetmepaketiga toetatakse tööturustaatuste vahelisi üleminekuid ja kasutatakse täielikult ära seni kasutamata tööturu potentsiaali, samuti on meetmed kooskõlas aktiivse kaasamise lähenemisviisiga ning neis võetakse arvesse rohe- ja digipööret, nagu on muu hulgas rõhutatud La Hulpe'i deklaratsioonis Euroopa sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta ([38]). Tagada tuleks nõuetekohased töötingimused, sealhulgas töötervishoid ja tööohutus, ning töötajate füüsiline ja vaimne tervis.	Aktiivse tööturupoliitika valdkonnas on vaja sidusat meetmepaketti, mis koosneb ajutistest ja sihipärastest värbamise ja töökohavahetuse stiimulitest, oskuste poliitikast, sealhulgas rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe meetmetest, ning kuhu alla kuuluvad sihipärased, ***mõjusad*** ja kohanemisvõimelised tööturuasutused; meetmepaketiga toetatakse tööturustaatuste vahelisi üleminekuid ja kasutatakse täielikult ära seni kasutamata tööturu potentsiaali, samuti on meetmed kooskõlas aktiivse kaasamise lähenemisviisiga ning neis võetakse arvesse rohe- ja digipööret, nagu on muu hulgas rõhutatud La Hulpe'i deklaratsioonis Euroopa sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta ([38]). Tagada tuleks nõuetekohased töötingimused, sealhulgas töötervishoid ja tööohutus, ning töötajate füüsiline ja vaimne tervis. ***Seetõttu on kiiresti vaja kvaliteetset tööhõivet käsitlevat paketti, mis hõlmaks seadusandlikke algatusi inimväärsete töötingimuste kohta seoses kaugtööga, õigusega mitte olla kättesaadav ja tehisintellektiga töökohal; tuleks vaadata läbi riigihankedirektiivid, et tagada kollektiivläbirääkimiste edendamine; tuleks võtta omaks nulleesmärgil põhinev lähenemisviis, et ennetada tööga seotud surmajuhtumeid, sealhulgas hoida ära kliimamuutustest ja psühhosotsiaalsetest riskidest tingitud ohte töötajatele; tuleks võtta vastu miinimumsissetuleku tagamise kavasid käsitlev raamdirektiiv; tuleks suurendada Euroopa lastegarantii sihtotstarbelist eelarvet vähemalt 20 miljardi euroni; ning luua kliimamuutustele vastupanuvõimelised turvavõrgud, mis integreerivad kliimamuutustega kohanemise sotsiaalkaitseprogrammidesse ja nõudlusest lähtuvate otseste tööhõivealgatuste raamistikku, et toetada tööturu muutuste või pikaajalise töötuse all kannatavate töötajate kaasamist tööturule.***
([38]) La Hulpe'i deklaratsioon Euroopa sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta (La Hulpe, Belgia, 16. aprill 2024).	([38]) La Hulpe'i deklaratsioon Euroopa sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta (La Hulpe, Belgia, 16. aprill 2024).

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 13 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Tuleks ***võidelda*** mis tahes vormis ***diskrimineerimise vastu***, tagada sooline võrdõiguslikkus ja ***toetada*** noorte tööhõivet. Tagada tuleks kõigile võrdne juurdepääs ja võrdsed võimalused ning ***eelkõige tuleks vähendada laste***, puuetega ***inimeste ja romade vaesust*** ja ***sotsiaalset tõrjutust; selleks*** tuleks esmajoones ***tagada*** tööturgude ***tõhus*** toimimine ning piisavad ja kaasavad sotsiaalkaitsesüsteemid, nagu on sätestatud nõukogu 8. novembri 2019. aasta ja 30. jaanuari 2023. aasta soovitustes ([39]). Lisaks tuleks kõrvaldada tõkked, mis takistavad kaasavat ja tulevikku suunatud haridust, koolitust, elukestvat õpet ja tööturul osalemist, ning liikmesriigid peaksid	Tuleks ***kõrvaldada*** mis tahes vormis ***diskrimineerimine***, tagada sooline võrdõiguslikkus ja ***edendada*** noorte ***ning üle 50-aastaste inimeste*** tööhõivet. Tagada tuleks kõigile võrdne juurdepääs ja võrdsed võimalused ning ***kaotada vaesus ja sotsiaalne tõrjutus, pöörates erilist tähelepanu vähekaitstud rühmadele, nimelt lastele***, puuetega ***inimestele, üksikvanematele, etnilistele vähemustele, nagu romad, LGBTIQA+ kogukonna liikmed, äärealadel*** ja ***maapiirkondades elavad inimesed ning eakad. Seda*** tuleks ***teha,*** esmajoones ***tagades*** tööturgude ***tegelik*** toimimine ning piisavad ja kaasavad sotsiaalkaitsesüsteemid, nagu on sätestatud nõukogu 8. novemb-

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
investeerima alusharidusse ja lapsehoidu, nagu on ette nähtud Euroopa lastegarantiiga ning nõukogu soovitusega alushariduse ja lapsehoiu kohta („Barcelona eesmärgid aastaks 2030“); samuti peaksid liikmesriigid investeerima kutsehariduse ja -õppe atraktiivsemaks ja kaasavamaks muutmisse, nagu on ette nähtud nõukogu soovitusega kutsehariduse ja -õppe kohta, ning digi- ja rohelistesse oskustesse, nagu on ette nähtud digiõppe tegevuskavaga, nõukogu soovitusega rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta ja nõukogu soovitusega kooliedu saavutamise võimaluste kohta. Võrdsete võimaluste tagamiseks vajalik tingimus on juurdepääs taskukohasele eluasemele, sealhulgas sotsiaaleluruumidele. Eriti olulised on õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele (kooskõlas nõukogu soovitusega juurdepääsu kohta taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele) ning tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetusele ja terviseedendusele, pidades silmas võimalikke tulevasi terviseriske ja vananevat ühiskonda.	ari 2023. aasta ja 30. jaanuari 2023. aasta soovitustes ([39]). Lisaks tuleks kõrvaldada tõkked, mis takistavad kaasavat ja tulevikku suunatud haridust, koolitust, ***ümberõpet,*** elukestvat õpet ja tööturul osalemist, ning liikmesriigid peaksid investeerima alusharidusse ja lapsehoidu, nagu on ette nähtud Euroopa lastegarantiiga ning nõukogu soovitusega alushariduse ja lapsehoiu kohta („Barcelona eesmärgid aastaks 2030“); samuti peaksid liikmesriigid investeerima kutsehariduse ja -õppe atraktiivsemaks ja kaasavamaks muutmisse, nagu on ette nähtud nõukogu soovitusega kutsehariduse ja -õppe kohta, ning digi- ja rohelistesse oskustesse, nagu on ette nähtud digiõppe tegevuskavaga, nõukogu soovitusega rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta ja nõukogu soovitusega kooliedu saavutamise võimaluste kohta. Võrdsete võimaluste tagamiseks vajalik tingimus on juurdepääs ***inimväärsele ja*** taskukohasele eluasemele, sealhulgas sotsiaaleluruumidele***, mistõttu peaksid liit ja liikmesriigid võtma vajalikke meetmeid, et aidata pakkuda taskukohast eluaset kõigile. Kodutus on üks kõige äärmuslikumaid sotsiaalse tõrjutuse vorme, mis mõjub halvasti inimese füüsilisele ja vaimsele tervisele, heaolule ja elukvaliteedile ning raskendab juurdepääsu tööhõivele ning muudele majandus- ja sotsiaalteenustele***. Eriti olulised on õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele (kooskõlas nõukogu soovitusega juurdepääsu kohta taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele) ning tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetusele ja terviseedendusele, pidades silmas võimalikke tulevasi terviseriske ja vananevat ühiskonda. ***Samuti on vaja julgustada meetmete võtmist, et vähendada olemasolevat ostujõu erinevust piirkondade vahel ja liikmesriikide sees, võttes arvesse, et kaasavam ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslik lähenemine võib positiivselt mõjutada võimaluste jaotumist kogu liidus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata alatasustatud kutsealadele, näiteks õpetajatele ja teistele haridustöötajatele, sotsiaal- ja tervishoiusektori spetsialistidele, transpordi- ja põllumajandustöötajatele. Lisaks peaksid liikmesriigid lisama oma akadeemilistesse õppekavadesse programmid, millega edendatakse selliste liidu aluspõhimõtete nagu demokraatia, inimõigused ja õigusriik mõistmist ja tunnustamist, et edendada noorte suuremat teadlikkust ja aktiivset osalemist Euroopa demokraatias.***
([39]) Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).	([39]) Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 13 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Rohkem tuleks kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegiaga**,** ([40]) milles kutsutakse liikmesriike üles seadma puuetega inimeste tööhõive ja täiskasvanuhariduse eesmärke. Romasid käsitlevas ELi strateegilises raamistikus rõhutatakse, et tõrjutud roma kogukondade kaasamise kaudu saab vähendada tööjõu ja oskuste nappust, ning on seatud eesmärk vähendada romade ja kogu elanikkonna tööhõivelõhet vähemalt poole võrra ([41]). Uued tehnoloogiad ja muutuv töökeskkond võimaldavad kõikjal liidus paindlikumat töökorraldust ja paremat tootlikkust ning töö- ja eraelu tasakaalu, aidates samal ajal täita liidu keskkonnahoiukohustusi. Samuti toovad need muutused tööturul kaasa uusi probleeme, mis mõjutavad töötajate töötingimusi, töötervishoidu ja tööohutust ning töötajate ja iseenda tööandjate juurdepääsu piisavale sotsiaalkaitsele. Liikmesriigid peaksid tagama, et uute töökorralduse vormidega suudetakse tagada kvaliteetsed, piisaval määral tervislikud ja ohutud töökohad ja töötingimused, samuti töö- ja eraelu tasakaal, ning lisaks peaksid nad säilitama väljakujunenud töö- ja sotsiaalõigused ning tugevdama Euroopa sotsiaalset mudelit.	Rohkem tuleks kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegiaga ([40])**,** milles kutsutakse liikmesriike üles seadma puuetega inimeste tööhõive ja täiskasvanuhariduse eesmärke. Romasid käsitlevas ELi strateegilises raamistikus rõhutatakse, et tõrjutud roma kogukondade kaasamise kaudu saab vähendada tööjõu ja oskuste nappust, ning on seatud eesmärk vähendada romade ja kogu elanikkonna tööhõivelõhet vähemalt poole võrra ([41]). Uued tehnoloogiad ja muutuv töökeskkond võimaldavad kõikjal liidus paindlikumat töökorraldust ja paremat tootlikkust ning töö- ja eraelu tasakaalu, aidates samal ajal täita liidu keskkonnahoiukohustusi. Samuti toovad need muutused tööturul kaasa uusi probleeme, mis mõjutavad töötajate töötingimusi, töötervishoidu ja tööohutust ning töötajate ja iseenda tööandjate juurdepääsu piisavale sotsiaalkaitsele. Liikmesriigid peaksid tagama, et uute töökorralduse vormidega suudetakse tagada kvaliteetsed, piisaval määral tervislikud ja ohutud töökohad ja töötingimused, samuti töö- ja eraelu tasakaal***, aktiivselt ja tervena vananemine***, ning lisaks peaksid nad säilitama väljakujunenud töö- ja sotsiaalõigused ning tugevdama Euroopa sotsiaalset mudelit.
([40]) COM(2021)0101.	([40]) COM(2021)0101.
([41]) Romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik (2020–2030), COM(2020)0620.	([41]) Romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik (2020–2030), COM(2020)0620.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama kestlikku sotsiaalset turumajandust, hõlbustama ja toetama investeerimist kvaliteetsete töökohtade loomisse ning kasutama liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamiste tööhõive-eesmärkide kohaselt ära ka digi- ja rohepöördega seotud potentsiaali. Selleks peaksid ***nad vähendama takistusi***, ***millega ettevõtjad inimeste töölevõtmisel kokku puutuvad***, ***edendama*** vastutustundlikku ettevõtlust ja tegelikku iseendale tööandjaks olemist ***ning*** toetama just mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja kasvu, luues selleks muu hulgas rahastamisvõimalusi. Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama sotsiaalmajanduse, sealhulgas sotsiaalsete ettevõ-	Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama kestlikku sotsiaalset turumajandust, hõlbustama ja toetama investeerimist kvaliteetsete töökohtade loomisse ning kasutama liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamiste tööhõive-eesmärkide kohaselt ära ka digi- ja rohepöördega seotud potentsiaali. ***Hästi prognoositud ja olulisel määral rahastatud üleminek kestlikule, taastuvale ja ringmajandusele võib enamikus sektorites luua märkimisväärsel arvul uusi töökohti ning muuta olemasoleva tööhõive keskkonnahoidlikeks ja kestlikeks töökohtadeks.*** Selleks peaksid ***liikmesriigid hõlbustama ettevõtetes inimeste värbamist***, ***investeerima märkimisväärselt rohepöördesse ning edendama kutseharidust ja -koolitust***, vastutustundlikku ettevõtlust ja tegelikku iseendale tööandjaks olemist***, sealhulgas naiste, noorte, eakate ja muude ebasoodsas olukorras olevate rühmade seas. Eelkõige peaksid nad*** toetama just mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja kasvu, luues selleks muu hulgas ***paremaid*** rahastamisvõimalusi. Liikmesriigid peaksid ***ra-***

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
tete arengut ja kasutama ära selle kogu potentsiaali. Nad peaksid töötama välja asjakohased sotsiaalmajanduse meetmed ja strateegiad, edendama sotsiaalset innovatsiooni ja soodustama ärimudeleid, millega luuakse kvaliteetseid töövõimalusi ja sotsiaalset heaolu, eelkõige kohalikul tasandil, sealhulgas ringmajanduses ja piirkondades, mida üleminek rohemajandusele kõige rohkem mõjutab, pakkudes selleks muu hulgas sihipärast rahalist ja tehnilist tuge.	***kendama täielikult sotsiaalmajanduse tegevuskava ja rohelist kokkulepet ning*** aktiivselt edendama sotsiaalmajanduse, sealhulgas sotsiaalsete ettevõtete arengut ja kasutama ära selle kogu potentsiaali. Nad ***peaksid töötama välja asjakohased sotsiaalmajanduse meetmed ja strateegiad ning edendama sotsiaalset innovatsiooni. Liikmesriigid*** peaksid töötama välja asjakohased sotsiaalmajanduse meetmed ja strateegiad, edendama sotsiaalset innovatsiooni ja soodustama ärimudeleid, millega luuakse kvaliteetseid töövõimalusi ja sotsiaalset heaolu, eelkõige kohalikul tasandil, sealhulgas ringmajanduses ja piirkondades, mida üleminek rohemajandusele kõige rohkem mõjutab, pakkudes selleks muu hulgas sihipärast rahalist ja tehnilist tuge.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Et tugevdada vastupanuvõimet võimalike majandus- ja/või tööturušokkide suhtes, on oluline hästi kavandada lühendatud tööaja kavasid ja muu sarnase töökorralduse kavasid. ***Viimastega*** saab toetada ka struktuurset ümberkujundamist, hõlbustades ja toetades restruktureerimisprotsesse ning tööjõu ümberpaigutamist kahanevatest sektoritest uutesse sektoritesse, suurendades seeläbi tootlikkust, säilitades tööhõivet ja aidates moderniseerida majandust, sealhulgas seonduvate oskuste arendamise kaudu. Et luua kvaliteetseid töökohti, pakkuda võimalusi töökoha leidmiseks või vahetuseks kogu tööelu jooksul ning korvata tööjõupuudust ja oskuste nappust, tuleks kaaluda hästi läbimõeldud värbamis- ja üleminekustiimulite kasutuselevõttu ning täiend- ja ümberõppemeetmete võtmist, arvestades ka digi- ja rohepöörde vajadusi, demograafilisi muutusi ning mõju, mida avaldab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu.	Et tugevdada vastupanuvõimet võimalike majandus- ja/või tööturušokkide suhtes, on oluline hästi kavandada lühendatud tööaja kavasid***, nagu eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu raames välja töötatud kavasid,*** ja muu sarnase töökorralduse kavasid. ***Liikmesriigid peaksid tegelema praeguse ja tulevase kriisi mõjuga, sealhulgas kliimamuutuste, näiteks kuumalainete, põudade või metsa- ja maastikupõlengute kasvava mõjuga tööturule. Lühendatud tööaja kavadega*** saab toetada ka struktuurset ümberkujundamist, hõlbustades ja toetades restruktureerimisprotsesse ning tööjõu ümberpaigutamist kahanevatest sektoritest uutesse sektoritesse, suurendades seeläbi tootlikkust, säilitades tööhõivet ja aidates moderniseerida majandust, sealhulgas seonduvate oskuste arendamise kaudu. Et luua kvaliteetseid töökohti, pakkuda ***tihedas koostöös sotsiaalpartneritega välja töötatud*** võimalusi töökoha leidmiseks või vahetuseks***, elukestvaks õppeks, kutsehariduseks ja -koolituseks*** kogu tööelu jooksul ning korvata tööjõupuudust ja oskuste nappust, tuleks kaaluda hästi läbimõeldud värbamis- ja üleminekustiimulite kasutuselevõttu ning täiend- ja ümberõppemeetmete võtmist, arvestades ka digi- ja rohepöörde vajadusi, demograafilisi muutusi ning mõju, mida avaldab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu. ***Värbamisraskused ja tööjõupuudus on eriti levinud keeruliste töötingimuste ja vähekvaliteetsete töökohtadega sektorites. Seetõttu on kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamiseks väga oluline kvaliteetsete töökohtade loomine ja töökohtade säilitamise strateegiate rakendamine. Liikmesriigid peaksid julgustama tööandjaid tagama inimväärsed töö- ja tööhõivetingimused ning investeerima oma tööjõusse.***

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid, sealhulgas need, kus on kehtestatud seadusjärgne miinimumpalk, peaksid palkade kujundamisel soodustama kollektiivläbirääkimiste pidamist ning tagama, et sotsiaalpartnerite kaasamine läbirääkimistesse on läbipaistev ja prognoositav***. See*** võimaldab viia palgad vastavusse tootlikkuse ***arenguga*** ning tagada, et palgad on õiglased ja võimaldavad inimväärset elatustaset**.** Erilist tähelepanu tuleks pöörata väiksema ja keskmise sissetulekuga rühmadele, et soodustada ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Palgakujundusmehhanismide puhul tuleks arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tingimusi, sealhulgas tööhõive kasvu, konkurentsivõimet, ostujõudu ning piirkondlikke ja valdkondlikke suundumusi. Liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid peaksid riiklikest tavadest lähtuvalt ning sotsiaalpartnerite sõltumatust arvestades tagama, et kõik töötajad saaksid piisavat palka, mille suurus on otseselt või kaudselt tuletatud kollektiivlepingutest või asjakohastest seadusjärgsetest miinimumpalkadest, võttes arvesse palkade mõju konkurentsivõimele, kvaliteetsete töökohtade loomisele, ostujõule ja palgavaesusele.	Liikmesriigid, sealhulgas need, kus on kehtestatud seadusjärgne miinimumpalk, peaksid palkade kujundamisel soodustama kollektiivläbirääkimiste pidamist ning tagama, et sotsiaalpartnerite kaasamine läbirääkimistesse on läbipaistev ja prognoositav***, mis*** võimaldab viia palgad vastavusse tootlikkuse ***pikaajalise arengu, inflatsiooni ja elukallidusega,*** ning tagada, et ***kõigi töötajate*** palgad on õiglased ja võimaldavad inimväärset elatustaset***, kusjuures*** erilist tähelepanu tuleks pöörata väiksema ja keskmise sissetulekuga rühmadele, et soodustada ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Palgakujundusmehhanismide puhul tuleks arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tingimusi, sealhulgas tööhõive kasvu, konkurentsivõimet, ostujõudu ning piirkondlikke ja valdkondlikke suundumusi. Liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid peaksid riiklikest tavadest lähtuvalt ning sotsiaalpartnerite sõltumatust arvestades tagama, et kõik töötajad saaksid piisavat palka, mille suurus on otseselt või kaudselt tuletatud kollektiivlepingutest või asjakohastest seadusjärgsetest miinimumpalkadest, võttes arvesse palkade mõju konkurentsivõimele, kvaliteetsete töökohtade loomisele, ostujõule ja palgavaesusele.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 5 – lõik 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Selleks et vältida liidu abi saanud ettevõtete tegevuse üleviimist, on oluline vaadata läbi kehtivad riigiabi käsitlevad õigusnormid ja rahastamisprogrammid ning luua strateegilised lahendused tööstusbaasi säilitamiseks Euroopas. See hõlmab Euroopa strateegilise autonoomia tugevdamist ja tugeva tööstuspoliitika edendamist Euroopas. Lisaks peavad üleminekuga kaasnema sotsiaal- ja tööhõivemeetmed, et tagada õiglane üleminek kõigi jaoks ning tagada, et selle protsessi käigus ei jäeta kõrvale ühtegi töötajat ega kogukonda.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Arvestades digi- ja rohepööret, demograafilisi muutusi ja Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, peaksid liikmesriigid panema rõhku kestlikkuse, tootlikkuse, konkurentsivõime, tööalase konkurentsivõime ja inimkapitali edendamisele, soodustama oskuste ja pädevuste omandamist kogu elu jooksul ning reageerima tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele, pidades silmas ka liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamisi eesmärke oskuste alal. Samuti peaksid liikmesriigid ajakohastama oma haridus- ja koolitussüsteeme ja neisse investeerima, et pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust, sealhulgas kutseharidust, parandada haridustulemusi ning rohe- ja digipöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumist ning tagada juurdepääs digiõppele ja keeleõppele (nt pagulastele, sealhulgas Ukraina põgenikele, või hõlbustada juurdepääsu tööturule piiriülestes piirkondades), samuti ettevõtlusoskuste omandamisele. Liikmesriigid peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusteenuste osutajate, ettevõtjate ja muude sidusrühmadega, sealhulgas komisjoni poolt 2024. aasta märtsis esitatud tööjõu ja oskuste nappuse vähendamise tegevuskava raames, et kõrvaldada haridus- ja koolitussüsteemide struktuursed puudused ning parandada nende kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele, pakkudes selleks muu hulgas sihtotstarbelist rahalist ja tehnilist tuge. See aitaks ka ellu viia rohe- ja digipööret seeläbi, et tegeletakse oskuste mittevastavusega tööturu vajadustele ja tööjõupuudusega, muu hulgas nullneto- ja digitööstusega seotud tegevusaladel, sealhulgas ELi majandusjulgeoleku seisukohast olulistes valdkondades ning rohepöördega seotud valdkondades, nagu taastuvenergia kasutuselevõtt ja hoonete renoveerimine.	Arvestades digi- ja rohepööret, demograafilisi muutusi ja Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, peaksid liikmesriigid panema rõhku kestlikkuse, tootlikkuse, ***kaasatuse,*** konkurentsivõime, tööalase konkurentsivõime ja inimkapitali edendamisele, soodustama oskuste ja pädevuste ***arendamist ja*** omandamist kogu elu jooksul ning reageerima tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele, pidades silmas ka liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamisi eesmärke oskuste alal. Samuti peaksid liikmesriigid ajakohastama oma haridus- ja koolitussüsteeme ja neisse investeerima, et pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust, sealhulgas kutseharidust, parandada haridustulemusi ning rohe- ja digipöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumist ning tagada juurdepääs digiõppele ja keeleõppele (nt pagulastele, sealhulgas Ukraina põgenikele, või hõlbustada juurdepääsu tööturule piiriülestes piirkondades), samuti ettevõtlusoskuste omandamisele***, mis ei ole tüüpilistesse hariduskavadesse veel lisatud***. Liikmesriigid peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusteenuste osutajate, ettevõtjate ja muude sidusrühmadega, sealhulgas komisjoni poolt 2024. aasta märtsis esitatud tööjõu ja oskuste nappuse vähendamise tegevuskava raames, et kõrvaldada haridus- ja koolitussüsteemide struktuursed puudused ning parandada nende kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele, pakkudes selleks muu hulgas sihtotstarbelist rahalist ja tehnilist tuge. ***Kooskõlas Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni asjakohaste konventsioonidega tuleks soodustada õigust tasustatud õppepuhkusele kutsetegevuse eesmärgil, et töötajatel oleks võimalik osaleda koolitusprogrammides tööajal ja et need oleksid töötajatele tasuta.*** See aitaks ka ellu viia rohe- ja digipööret seeläbi, et tegeletakse oskuste mittevastavusega tööturu vajadustele ja tööjõupuudusega, muu hulgas nullneto- ja digitööstusega seotud tegevusaladel, sealhulgas ELi majandusjulgeoleku seisukohast olulistes valdkondades ning rohepöördega seotud valdkondades, nagu taastuvenergia kasutuselevõtt ja hoonete renoveerimine. ***Kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamisel ja hoidmisel on oluline roll inimväärsetel töötingimustel, mis hõlmavad muu hulgas õiglast palka, standardseid töölepinguid, juurdepääsu sotsiaalkaitsele, elukestva õppe võimalusi, töötervishoidu ja tööohutust, head töö- ja eraelu tasakaalu, mõistlikku tööaega, töötajate esindatust, demokraatiat töökohal ja kollektiivläbirääkimisi.***

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Erilist tähelepanu tuleks pöörata noorte haridustulemuste ***halvenemisele***, eriti põhioskuste alal. Vaja on meetmeid, et tegeleda õpetajakutse ees seisvate probleemidega, sealhulgas õpetajakutse vähese atraktiivsusega, õpetajate nappusega ning vajadusega investeerida õpetajate ja koolitajate digioskustesse ja digipädevusse. Lisaks peaksid kõik haridus- ja koolitussüsteemid tagama, et õppijad omandavad võtmepädevused, millega pannakse alus nende elukestvale kohanemis- ja toimetulekuvõimele – muu hulgas põhi- ja digioskused ning valdkonnaülesed oskused, samuti kriitilise mõtlemise oskus, mis on oluline desinformatsiooni ohu tõttu; ühtlasi tuleks tagada, et õpetajatel oleks ettevalmistus nende pädevuste edasiandmiseks õppijatele. Liikmesriigid peaksid toetama tööealisi täiskasvanuid koolitusele juurdepääsul ning suurendama inimestele pakutavaid stiimuleid ja nende motivatsiooni koolitustel osalemiseks, sealhulgas ***vajaduse korral*** isiklike õppekontode kaudu, tagades nende ülekantavuse töökoha vahetamise käigus, samuti koolituse kvaliteedi hindamise usaldusväärse süsteemi kaudu. Et toetada elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet, peaksid liikmesriigid uurima mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamise võimalust. Nad peaksid võimaldama igaühel tööturu vajadusi ette näha ja nendega paremini kohaneda; eelkõige tuleks luua võimalusi pidevaks täiend- ja ümberõppeks ning pakkuda terviklikku juhendamist ja nõustamist, et toetada kõigi jaoks ausat ja õiglast üleminekut, parandada tööhõive- ja sotsiaalseid tulemusi ning suurendada tootlikkust, kõrvaldada tööturu puudujäägid ja oskuste mittevastavused tööturu vajadustele, parandada majanduse üldist vapustustele vastupanu võimet ning hõlbustada võimalike kriisidega kohanemist.	Erilist tähelepanu tuleks pöörata ***sellele, et tegeletaks*** noorte haridustulemuste ***halvenemisega***, eriti põhioskuste alal. Vaja on meetmeid, et tegeleda õpetajakutse ees seisvate probleemidega, sealhulgas õpetajakutse vähese atraktiivsusega, õpetajate nappusega ning vajadusega investeerida õpetajate ja koolitajate digioskustesse ja digipädevusse. Lisaks peaksid kõik haridus- ja koolitussüsteemid tagama, et õppijad omandavad võtmepädevused, millega pannakse alus nende elukestvale kohanemis- ja toimetulekuvõimele ***ning mida on vaja edukaks üleminekuks, eriti kliimamuutuste kontekstis,*** – muu hulgas põhi- ja digioskused ning valdkonnaülesed oskused, samuti kriitilise mõtlemise oskus, mis on oluline desinformatsiooni ohu tõttu; ühtlasi tuleks tagada, et õpetajatel oleks ettevalmistus nende pädevuste edasiandmiseks õppijatele. Liikmesriigid peaksid toetama tööealisi täiskasvanuid koolitusele juurdepääsul ning suurendama inimestele pakutavaid stiimuleid ja nende motivatsiooni koolitustel osalemiseks, sealhulgas ***kohasel juhul*** isiklike õppekontode kaudu, tagades nende ülekantavuse töökoha vahetamise käigus, samuti koolituse kvaliteedi hindamise usaldusväärse süsteemi kaudu. Et toetada elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet, peaksid liikmesriigid uurima mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamise võimalust. Nad peaksid võimaldama igaühel tööturu vajadusi ette näha ja nendega paremini kohaneda; eelkõige tuleks luua võimalusi pidevaks täiend- ja ümberõppeks ning pakkuda terviklikku juhendamist ja nõustamist, et toetada kõigi jaoks ausat ja õiglast üleminekut***, pöörates erilist tähelepanu üle 50-aastastele töötajatele***, parandada tööhõive- ja sotsiaalseid tulemusi ning suurendada tootlikkust, kõrvaldada tööturu puudujäägid ja oskuste mittevastavused tööturu vajadustele, parandada majanduse üldist vapustustele vastupanu võimet ning hõlbustada võimalike kriisidega kohanemist.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid edendama kõigi võrdseid võimalusi, pöörates tähelepanu haridus- ja koolitussüsteemides esinevale ebavõrdsusele, sealhulgas piirkondade lõikes. Eelkõige tuleks tagada laste juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele alusharidusele ja lapsehoiule kooskõlas uute Barcelona eesmärkidega ning Euroopa lastegarantiiga. Liikmesriigid peaksid tõstma üldist kvalifikatsioonitaset, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, toetama ebasoodsas olukorras olevatest rühmadest ja äärepoolsetest	Liikmesriigid peaksid edendama kõigi võrdseid võimalusi, pöörates tähelepanu haridus- ja koolitussüsteemides esinevale ebavõrdsusele, sealhulgas piirkondade lõikes. Eelkõige tuleks tagada laste juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele alusharidusele ja lapsehoiule kooskõlas uute Barcelona eesmärkidega ning Euroopa lastegarantiiga. Liikmesriigid peaksid tõstma üldist kvalifikatsioonitaset, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, toetama ebasoodsas olukorras olevatest rühmadest ja äärepoolsetest

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
piirkondadest pärit laste võrdset juurdepääsu haridusele, suurendama kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ning juurdepääsu kolmanda taseme haridusele ja selle lõpetanute arvu, samuti suurendama teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) erialade lõpetajate arvu nii kutsehariduses ja -õppes kui ka kolmanda taseme hariduses, eriti naiste seas. Ka tuleks toetada väga heade ja tipptasemel haridustulemuste saavutamist, arvestades nende rolli ELi tulevase innovatsioonipotentsiaali edendamisel. Liikmesriigid peaksid hõlbustama noorte üleminekut haridussüsteemist tööturule kvaliteetse praktika ja õpipoisiõppe kaudu ning suurendama täiskasvanute, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate ja kõige vähem kvalifitseeritud õppijate osalemist pidevõppes. Võttes arvesse uusi nõudeid, mis kaasnevad digitaliseerimise, keskkonnahoidlikkuse ja elanikkonna vananemisega, peaksid liikmesriigid ajakohastama ja suurendama paindliku esma- ja jätku-kutseõppe pakkumist ja kasutuselevõttu, tugevdama oma kutseharidussüsteemides töölõppimist, sealhulgas kättesaadava, kvaliteetse ja ***tõhusa*** õpipoisiõppe kaudu, ning toetama madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute tööalase konkurentsivõime säilitamist. Lisaks peaksid liikmesriigid suurendama kolmanda taseme hariduse ja asjakohasel juhul teadusuuringute vastavust tööturu vajadustele, parandama oskuste asjakohasuse jälgimist ja prognoosimist, muutma oskused ja kvalifikatsioonid, sealhulgas välismaal omandatud oskused ja kvalifikatsioonid nähtavamaks ja võrreldavamaks, ning tagama ELi klassifikaatorite (st ESCO) järjepidevama kasutamise; ka peaksid liikmesriigid suurendama väljaspool formaalharidust ja -koolitust omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamise ja valideerimise võimalusi, sealhulgas põgenike ja pagulaste ning ajutise kaitse all olevate isikute puhul. Oskuste nappust ja tööjõupuudust, sealhulgas rohe- ja digipöördega seotud oskuste nappust ja tööjõupuudust ***näiteks*** STEM-sektoris ***ning*** tervishoius ja pikaajalises hoolduses võib ELi kohaliku tööjõu kasutamata potentsiaali rakendamise kõrval leevendada ka ***väljastpoolt ELi pärit talentide*** ja ***oskustöötajate ligimeelitamine***, ***seda valikulise sisserände ning ekspluateerivate töötingimuste ennetamise kaudu***.	piirkondadest pärit laste võrdset juurdepääsu haridusele, suurendama kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ning juurdepääsu kolmanda taseme haridusele ja selle lõpetanute arvu, samuti suurendama teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) erialade lõpetajate arvu nii kutsehariduses ja -õppes kui ka kolmanda taseme hariduses, eriti naiste seas. Ka tuleks toetada väga heade ja tipptasemel haridustulemuste saavutamist, arvestades nende rolli ELi tulevase innovatsioonipotentsiaali edendamisel. Liikmesriigid peaksid hõlbustama noorte üleminekut haridussüsteemist tööturule kvaliteetse praktika ja ***tasustatud*** õpipoisiõppe kaudu ning suurendama täiskasvanute, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate ja kõige vähem kvalifitseeritud õppijate osalemist pidevõppes. Võttes arvesse uusi nõudeid, mis kaasnevad digitaliseerimise, keskkonnahoidlikkuse ja elanikkonna vananemisega, peaksid liikmesriigid ajakohastama ja suurendama paindliku esma- ja jätku-kutseõppe pakkumist ja kasutuselevõttu, tugevdama oma kutseharidussüsteemides töölõppimist, sealhulgas kättesaadava, kvaliteetse ja ***tulemusliku*** õpipoisiõppe kaudu, ning toetama madala kvalifikatsiooniga täiskasvanute tööalase konkurentsivõime säilitamist. Lisaks peaksid liikmesriigid ***vajadusel*** suurendama kolmanda taseme hariduse ja asjakohasel juhul teadusuuringute vastavust tööturu vajadustele, parandama oskuste asjakohasuse jälgimist ja prognoosimist, muutma oskused ja kvalifikatsioonid, sealhulgas välismaal omandatud oskused ja kvalifikatsioonid nähtavamaks ja võrreldavamaks, ning tagama ELi klassifikaatorite (st ESCO) järjepidevama kasutamise; ka peaksid liikmesriigid suurendama väljaspool formaalharidust ja -koolitust omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamise ja valideerimise võimalusi, sealhulgas põgenike ja pagulaste ning ajutise kaitse all olevate isikute puhul. Oskuste nappust ja tööjõupuudust, sealhulgas rohe- ja digipöördega seotud oskuste nappust ja tööjõupuudust ***nii*** STEM-sektoris ***kui ka*** tervishoius ja pikaajalises hoolduses***, hariduses, transpordis ja ehituses,*** võib ELi kohaliku tööjõu kasutamata potentsiaali rakendamise kõrval leevendada ka ***seaduslike rändeteede avamise ja ekspluateerivate töötingimuste ennetamise kaudu, tagades kohalike töötajate*** ja ***kolmandate riikide kodanike võrdse kohtlemise. Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et tööjõuränne ei halvenda koduabiliste töötingimusi. ELi talendireservi vastuvõtmine koos ELi sinise kaardi direktiivi ambitsioonika ülevõtmisega võiks pakkuda võimalusi vähendada tööjõupuudust oskuste eri tasemetel ja eri sektorites.***

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid pakkuma töötutele ja tööturult eemale jäänud isikutele ***tõhusat***, õigeaegset, koordineeritud ja vajadusekohast abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, täiend- ja ümberõppe ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu ***haavatavatele*** rühmadele ning rohe- ja digipöördest või tööturušokkidest mõjutatud inimestele. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada pikaajalist ja struktuurset töötust, tuleks võimalikult kiiresti ***ning hiljemalt 18 kuud pärast isiku töötuks jäämist*** rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad ***inimese individuaalse*** olukorra ***põhjalikku hindamist***. Jätkuvalt tuleks tegeleda noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) probleemiga, ennetades haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas täielikult rakendades tugevdatud noortegarantiid, mis peaks samuti toetama kvaliteetsete töövõimaluste loomist noortele. Lisaks peaksid liikmesriigid rohkem rõhutama seda, milliseid uusi tulevikuväljavaateid ja võimalusi pakuvad noortele tööturul rohe- ja digipööre.	Liikmesriigid peaksid pakkuma töötutele ja tööturult eemale jäänud isikutele ***tulemuslikku***, õigeaegset, koordineeritud ja vajadusekohast abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, täiend- ja ümberõppe ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu ***vähekaitstud*** rühmadele ning ***vajalikust*** rohe- ja digipöördest või tööturušokkidest mõjutatud inimestele. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada pikaajalist ja struktuurset töötust, tuleks võimalikult kiiresti rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad ***põhjalikku individuaalset*** olukorra ***hindamist pärast inimese töötuks jäämist***. Jätkuvalt tuleks tegeleda noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) probleemiga, ennetades haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas täielikult rakendades tugevdatud noortegarantiid, mis peaks samuti toetama kvaliteetsete töövõimaluste loomist noortele. Lisaks peaksid liikmesriigid rohkem rõhutama seda, milliseid uusi tulevikuväljavaateid ja võimalusi pakuvad noortele tööturul rohe- ja digipööre.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 6 – lõik 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid püüdma kõrvaldada tööturul osalemist takistavaid asjaolusid ja töötamist pärssivaid tegureid ning pakkuma stiimuleid tööturul osalemiseks, seda eelkõige väikese sissetulekuga inimestele, leibkonna teisele palgasaajale (sageli naised) ja neile, kes on tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud, sealhulgas rändetaustaga inimestele ja ***tõrjutud*** romadele. Võttes arvesse suurt tööjõupuudust teatavatel kutsealadel ja teatavates sektorites (eelkõige STEM-sektoris, tervishoius ja pikaajalises hoolduses, hariduses, transpordis ja ehituses), peaksid liikmesriigid aitama suurendada tööjõupakkumist; selleks peaksid nad eelkõige edendama piisava töötasu maksmist ja ***sobivaid*** töötingimusi, tagama, et maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemi ülesehitus ***soodustab*** tööturul osalemist ning et aktiivsed tööturumeetmed on ***tõhusad*** ja kättesaadavad, ning austama sotsiaalpartnerite rolli. Liikmesriigid peaksid toetama ka töökeskkonna kohandamist ***puudega*** inimestele, pakkudes selleks muu hulgas sihipärast rahalist ja tehnilist tuge, teavet ja teadlikkuse suurendamist	Liikmesriigid peaksid püüdma kõrvaldada tööturul osalemist takistavaid asjaolusid ja töötamist pärssivaid tegureid ning pakkuma stiimuleid tööturul osalemiseks, seda eelkõige väikese sissetulekuga inimestele, leibkonna teisele palgasaajale (sageli naised) ja neile, kes on tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud, sealhulgas rändetaustaga inimestele ja romadele. Võttes arvesse suurt tööjõupuudust teatavatel kutsealadel ja teatavates sektorites (eelkõige STEM-sektoris, tervishoius ja pikaajalises hoolduses, hariduses, transpordis ja ehituses), peaksid liikmesriigid aitama suurendada tööjõupakkumist; selleks peaksid nad eelkõige edendama piisava töötasu maksmist ja ***inimväärseid*** töötingimusi, tagama, et maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemi ülesehitus ***toetavad*** tööturul osalemist ning et aktiivsed tööturumeetmed on ***mõjusad*** ja kättesaadavad, ning austama sotsiaalpartnerite rolli. Liikmesriigid peaksid toetama ka töökeskkonna kohandamist ***puuetega*** inimestele, pakkudes selleks muu hulgas sihipärast rahalist ja tehnilist tuge, teavet ja teadlikkuse suurendamist ning

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
ning teenuseid, mis võimaldavad neil inimestel tööturul ja ühiskonnas osaleda. ***Vähendada*** tuleks ***nii soolist*** tööhõive- ja ***palgalõhet kui ka soolisi stereotüüpe***. Liikmesriigid peaksid tagama soolise võrdõiguslikkuse ja naiste ulatuslikuma osalemise tööturul; sealhulgas tuleks tagada võrdsed võimalused ja karjääri edendamine ning kaotada takistused, mis ei lase naistel kõigil otsustustasanditel juhtimises osaleda, samuti võidelda vägivalla ja ahistamise vastu tööl, mis mõjutab peamiselt naisi. Tuleks tagada võrdne tasu võrdse või võrdväärse töö eest ning töötasu läbipaistvus. Edendama peaks nii naiste kui ka meeste töö, pere- ja eraelu ühitamist, eelkõige juurdepääsu kaudu taskukohastele ja kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse ning alusharidus- ja lapsehoiuteenustele, samuti asjakohaste meetmete abil, mis vastavad digiüleminekust tulenevatele muutustele töömaailmas. Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel hoolduskohustustega inimestel oleks võimalus saada sobivat perekondlikel põhjustel võetavat puhkust ja kasutada töö, pere- ja eraelu tasakaalustamiseks paindlikku töökorraldust, ning edendama nende õiguste tasakaalustatud kasutamist vanemate vahel.	teenuseid, mis võimaldavad neil inimestel tööturul ja ühiskonnas osaleda***, ning sel moel võiks sotsiaalmajandus mängida võtmerolli puuetega inimestele kvaliteetsete töökohtade tagamisel. Töökohtadel tuleks täielikult rakendada eri suuniseid, mis on välja töötatud Euroopa puuetega inimeste õiguste strateegia (2023–2030) tööhõivepaketi raames. Erilist tähelepanu tuleks pöörata õigusele mõistlikele kohandustele, säilitamisstrateegiate kasutuselevõtule ja võitlusele diskrimineerivate tavade vastu. Tegeleda tuleks soolise*** tööhõive- ja ***palgalõhega, samuti ametialaste sooliste stereotüüpide ja sooliste segmenteeritud tööturgudega, mis kajastavad süstemaatilist soolist ebavõrdsust juurdepääsul asjakohasele haridusele ja koolitusele***. Liikmesriigid peaksid tagama soolise võrdõiguslikkuse ja naiste ulatuslikuma osalemise tööturul; sealhulgas tuleks tagada võrdsed võimalused ja karjääri edendamine ning kaotada takistused, mis ei lase naistel kõigil otsustustasanditel juhtimises osaleda, samuti võidelda vägivalla ja ahistamise vastu tööl, mis mõjutab peamiselt naisi. Tuleks tagada võrdne tasu võrdse või võrdväärse töö eest ning töötasu läbipaistvus. Edendama peaks nii naiste kui ka meeste töö, pere- ja eraelu ühitamist, eelkõige juurdepääsu kaudu taskukohastele ja kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse ning alusharidus- ja lapsehoiuteenustele, samuti asjakohaste meetmete abil, mis vastavad digiüleminekust tulenevatele muutustele töömaailmas***. Sellega seoses on oluline töötajate õigus mitte olla kättesaadav.*** Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel hoolduskohustustega inimestel oleks võimalus saada sobivat perekondlikel põhjustel võetavat puhkust ja kasutada töö, pere- ja eraelu tasakaalustamiseks paindlikku töökorraldust, ning edendama nende õiguste tasakaalustatud kasutamist vanemate vahel.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Et dünaamilisest ja tootlikust tööjõust, uutest tööviisidest ning ärimudelitest oleks kasu, peaksid liikmesriigid tegema koostööd sotsiaalpartneritega ning edendama õiglaseid, läbipaistvaid ja prognoositavaid töötingimusi, mille puhul on õigused ja kohustused tasakaalus. Nad peaksid vähendama ja ennetama tööturu segmenteerumist, takistama deklareerimata töö levikut ja fiktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate tegevust ning soodustama üleminekut avatud töövormidele. ***Tööhõivekaitse-eeskirjad***, tööõigus ja vastavad asutused peaksid tagama ***tööandjatele sobiva värbamiskeskkonna*** ja ***vajaliku paindlikkuse***, ***et neil oleks võimalik kiiresti kohaneda majanduskeskkonna muutustega, ning kaitsma*** samal ajal ***töötajate õigusi***, ***tagades kõigile töötajatele sotsiaalkaitse***, ***asjakohasel tasemel kaitstuse ning tervisliku, ohutu*** ja ***hästi kohandatud töökeskkonna***. Paindliku töökorralduse, näiteks kaugtöö kasutamise edendamine võib aidata tööhõivet suurendada ja tööturge kaasavamaks muuta. Lisaks peaksid liikmesriigid toetama töötajaid, ettevõtjaid ja muid digiüleminekus osalejaid, edendades muu hulgas eetiliste ja usaldusväärsete tehisintellekti vahendite kasutusele-	Et dünaamilisest ja tootlikust tööjõust, uutest tööviisidest ning ärimudelitest oleks kasu, peaksid liikmesriigid tegema koostööd sotsiaalpartneritega ning edendama õiglaseid, läbipaistvaid ja prognoositavaid töötingimusi, mille puhul on õigused ja kohustused tasakaalus. Nad peaksid vähendama ja ennetama tööturu segmenteerumist, takistama deklareerimata töö levikut ja fiktiivsete füüsilisest isikust ettevõtjate tegevust ning soodustama üleminekut avatud töövormidele. ***Tööhõivekaitse normid***, tööõigus ja vastavad asutused peaksid tagama ***töötajate õiguste kaitse, kõrgetasemelise sotsiaalkaitse*** ja ***kindla tööhõive***, ***kaasava värbamise, töötervishoiu ja -ohutuse ning kõigile töötajatele hästi kohandatud töökeskkonna. Samal ajal peaksid liikmesriigid tagama ettevõtetele ja tööandjatele sobiva keskkonna muutustega kohanemiseks. Liikmesriigid peaksid täielikult rakendama ELi töötervishoidu ja tööohutust käsitlevaid õigusnorme***, ***sealhulgas töökeskkonnas ohtlike ainete siduvaid piirnorme***, ***et teha tööd surmaga lõppevate tööõnnetuste arvu vähendamiseks*** ja ***vähktõve kaotamiseks töökohal***. Paindliku töökorralduse, näiteks kaugtöö kasutamise edendamine

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
võttu. See võib hõlmata meetmeid töötajate täiend- ja ümberõppeks, et nad omandaksid uue elukutse, ning stiimuleid ettevõtetele, et nad töötaksid välja ja võtaksid kasutusele tehnoloogiad, mis võivad suurendada tootlikkust, olla täienduseks inimtööjõule ja leevendada tööjõupuudust esmatähtsates sektorites. Üldiselt ja eriti digitaalarengu kontekstis on väga oluline, et töötajatele oleksid tagatud nende õigused, mis puudutavad tööaega, töötingimusi, vaimset tervist töökohal ning töö- ja eraelu tasakaalu. ***Ennetada tuleks ebakindlaid töötingimusi põhjustavaid töösuhteid***, sealhulgas platvormitöötajatega seotud ***ebakindluse juhtumeid***, ***ning tagada*** algoritmide kasutamisel ***õiglus***, ***läbipaistvus*** ja ***vastutus, samuti võidelda*** ebatüüpiliste lepingute kuritarvitamise vastu. Ebaõiglase töölt vabastamise korral tuleks tagada juurdepääs ***tõhusale*** ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õiguskaitsevahenditele, sealhulgas, kui see on ***asjakohane***, piisavale hüvitisele.	võib aidata tööhõivet suurendada ja tööturge kaasavamaks muuta***, ja see võib aidata võimaldada varem tõrjutud töötajate rühmadel pääseda tööturule. Samal ajal on oht, et see võib hägustada ka tööaja ja eraelu piire, mistõttu on tarvis võtta vastu direktiiv õiguse kohta mitte olla kättesaadav***. Lisaks peaksid liikmesriigid toetama töötajaid, ettevõtjaid ja muid digiüleminekus osalejaid, edendades muu hulgas eetiliste ja usaldusväärsete tehisintellekti vahendite kasutuselevõttu. See võib hõlmata ***koos sotsiaalpartneritega välja töötatud*** meetmeid töötajate täiend- ja ümberõppeks, et nad omandaksid uue elukutse, ning stiimuleid ettevõtetele, et nad töötaksid välja ja võtaksid kasutusele tehnoloogiad, mis võivad suurendada tootlikkust, olla täienduseks inimtööjõule ja leevendada tööjõupuudust esmatähtsates sektorites. Üldiselt ja eriti digitaalarengu kontekstis on väga oluline, et töötajatele oleksid tagatud nende õigused, mis puudutavad tööaega, ***demokraatiat tööl,*** töötingimusi, vaimset tervist töökohal ning töö- ja eraelu tasakaalu***, ning mida kohaldatakse võrdselt kõigi töötajate suhtes, olenemata ettevõtte suurusest või aluseks olevast töölepingust***. ***Tuleb vältida töösuhteid, mis toovad kaasa ebakindlad töötingimused, nagu näiline füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine, näiline praktika või muud liiki varjatud töötamine***, sealhulgas platvormitöötajatega seotud ***juhtumid. Seepärast on oluline, et liikmesriigid rakendaksid direktiivi platvormitöö tingimuste parandamise kohta, ning tagaksid, et digitaalsete tööplatvormide kaudu töötavad inimesed saaksid täiel määral kasutada oma õigusi ja sotsiaalseid hüvesid, samuti tugevdaksid tööinspektsioone ja kehtestaksid hoiatavad karistused. Liikmesriigid peaksid tagama*** algoritmide kasutamisel ***õigluse***, ***läbipaistvuse*** ja ***inimvastutuse ning võitlema*** ebatüüpiliste lepingute kuritarvitamise vastu. Ebaõiglase töölt vabastamise korral tuleks tagada juurdepääs ***tulemuslikule*** ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õiguskaitsevahenditele, sealhulgas, kui see on ***kohaldatav***, piisavale hüvitisele.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Poliitikameetmete eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööturul osalemist, tööturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning tööturustaatuste vahelist liikumist, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevates piirkondades, arvestades ka demograafilisi muutusi. Liikmesriigid peaksid pakkuma ***tõhusat*** tuge ja võimalusi tööleasumiseks neile, kes saavad tööturul osaleda, eelkõige alaesindatud rühmadele, kuhu kuuluvad näiteks naised ja noored, samuti ***haavatavas*** olukorras olevad inimesed, nagu madalama kvalifikatsiooniga inimesed ja pikaajalised töötud, puuetega inimesed, rändetaustaga inimesed, sealhulgas ajutise kaitse staatusega isikud, marginaliseeritud roma kogukondadesse kuuluvad inimesed ja eakamad töötajad. Liikmesriigid peaksid laiendama aktiivse tööturupoliitika kohaldamist ja muutma selle tulemuslikumaks, parandades tööturumeetmete otstarbekohasust, sihtrühmadele suunatust ja hõlmavust ning sidudes need meetmed paremini tööd otsivatele töötutele suunatud sotsiaalteenuste, koolituse ja sissetulekutoetusega, võttes arvesse nende õigusi ja kohustusi. Liikmesriigid peaksid võimalikult hästi ära kasutama ELi rahalisi vahendeid ja tehnilist tuge, et suurendada riiklike tööturuasutuste suutlikkust pakkuda tööotsijatele õigeaegset ja kohandatud abi, reageerida praegustele ja tulevastele tööturu vajadustele ning rakendada tulemuspõhist juhtimist, toetades nende suutlikkust kasutada andmeid ja digitehnoloogiat. ***Selles on oma osa ka erasektori tööturuasutustel.***	Poliitikameetmete eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööturul osalemist, tööturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning tööturustaatuste vahelist liikumist, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevates piirkondades, arvestades ka demograafilisi muutusi. Liikmesriigid peaksid pakkuma ***tegelikku*** tuge ja võimalusi tööleasumiseks neile, kes saavad tööturul osaleda, eelkõige alaesindatud rühmadele, kuhu kuuluvad näiteks naised ja noored, samuti ***kaitsetus*** olukorras olevad inimesed, nagu madalama kvalifikatsiooniga inimesed ja pikaajalised töötud, puuetega inimesed, rändetaustaga inimesed, sealhulgas ajutise kaitse staatusega isikud, marginaliseeritud roma kogukondadesse kuuluvad inimesed ja eakamad töötajad. Liikmesriigid peaksid laiendama aktiivse tööturupoliitika kohaldamist ja muutma selle tulemuslikumaks, parandades tööturumeetmete otstarbekohasust, sihtrühmadele suunatust ja hõlmavust ning sidudes need meetmed paremini tööd otsivatele töötutele suunatud sotsiaalteenuste, koolituse ja sissetulekutoetusega, võttes arvesse nende õigusi ja kohustusi. Liikmesriigid peaksid võimalikult hästi ära kasutama ***nii*** ELi rahalisi vahendeid ja tehnilist tuge ***kui ka riiklikke ressursse***, et suurendada riiklike tööturuasutuste suutlikkust pakkuda tööotsijatele õigeaegset ja kohandatud abi, reageerida praegustele ja tulevastele tööturu vajadustele ning rakendada tulemuspõhist juhtimist, toetades nende suutlikkust kasutada andmeid ja digitehnoloogiat.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid tagama töötutele ***mõistliku*** kestusega piisavad töötushüvitised, mis on kooskõlas töötute poolt tehtud sissemaksete ja riiklike toetuskõlblikkuse ***eeskirjadega. Töötushüvitised ei tohiks pärssida kiiret tööturule naasmist ning nendega*** peaks kaasnema aktiivne tööturupoliitika, sealhulgas täiend- ja ümberõppe meetmed, mille kavandamisel võetakse arvesse ka tööjõupuudust ja oskuste nappust.	Liikmesriigid peaksid tagama töötutele ***piisava*** kestusega piisavad töötushüvitised, mis on kooskõlas töötute poolt tehtud sissemaksete ja riiklike toetuskõlblikkuse ***reeglitega ja põhineksid mittediskrimineerimise põhimõttel. Sellega*** peaks kaasnema aktiivne tööturupoliitika, sealhulgas täiend- ja ümberõppe meetmed, mille kavandamisel võetakse arvesse ka tööjõupuudust ja oskuste nappust ***ning tööturu nõudlusele mittevastavust, toetades liikmesriikide vastastikuse õppimise mehhanisme***.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Suurendada ja piisavalt toetada tuleks õppijate, praktikantide ja töötajate, eelkõige vähemate liikuvuskogemustega kutseõppurite liikuvust, et parandada nende oskusi ja tööalast konkurentsivõimet, kasutada täielikult ära Euroopa tööturu potentsiaali ja aidata suurendada ELi tasandi konkurentsivõimet. Kõrvaldada tuleks ELi-sisese tööjõu liikuvuse takistused, sealhulgas kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ja omandatud sotsiaalkindlustusõiguste ülekandmise menetlustega seotud takistused. Kõigile piiriüleselt tegutsevatele isikutele tuleks tagada õiglased ja inimväärsed tingimused, vältida nende diskrimineerimist ja kindlustada neile ELi kodanikega võrdne kohtlemine, tagada riiklike ja ELi õigusaktide järgimine ning tõhustada liikmesriikide haldusasutuste vahelist halduskoostööd liikuvate töötajatega seotud küsimustes, kasutades Euroopa Tööjõuameti abi.	Suurendada ja piisavalt toetada tuleks õppijate, praktikantide ja töötajate, eelkõige vähemate liikuvuskogemustega kutseõppurite liikuvust, et parandada nende oskusi ja tööalast konkurentsivõimet, kasutada täielikult ära Euroopa tööturu potentsiaali ja aidata suurendada ELi tasandi konkurentsivõimet. Kõrvaldada tuleks ELi-sisese tööjõu liikuvuse takistused, sealhulgas kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ja omandatud sotsiaalkindlustusõiguste ülekandmise menetlustega seotud takistused. ***Ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma töö põhjal peaksid liikmesriigid oma aruandlusnõudeid lihtsustama ja standardima. Lisaks peaksid liikmesriigid võimaldama oma haldusasutustel saada standarddokumente teistes liidu keeltes.*** Kõigile piiriüleselt tegutsevatele isikutele tuleks tagada õiglased ja inimväärsed tingimused, vältida nende diskrimineerimist ja kindlustada neile ELi kodanikega võrdne kohtlemine, tagada riiklike ja ELi õigusaktide järgimine ning tõhustada liikmesriikide haldusasutuste vahelist halduskoostööd liikuvate töötajatega seotud küsimustes, kasutades Euroopa Tööjõuameti abi. ***Tööjõu liikuvust toetades peaksid liikmesriigid mõjusalt võitlema ka ajude äravoolu negatiivse mõjuga teatavates piirkondades, eelkõige lõuna- ja idapoolsetes liikmesriikides ning äärealadel ja maapiirkondades.***

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Kriitilise tähtsusega kutsealade töötajate ning piiriüleste, hooajaliste ja lähetatud töötajate liikuvust tuleks eriti toetada juhul, kui piir ***rahvatervisega seotud kaalutlustel*** ajutiselt suletakse. Liikmesriigid peaksid rohkem osalema talendipartnerlustes, et edendada seadusliku rände võimalusi, võttes kasutusele uued liikuvuskavad, ning kehtestama töötajatele ja nende perekondadele ***tõhusad*** integratsioonimeetmed, mis hõlmavad haridust ja koolitust, sealhulgas keeleõpet, ning tööhõivet, tervishoidu ja eluaset.	Kriitilise tähtsusega kutsealade töötajate ning piiriüleste, hooajaliste ja lähetatud töötajate liikuvust tuleks eriti toetada juhul, kui piir ajutiselt suletakse. Liikmesriigid peaksid rohkem osalema talendipartnerlustes, et edendada seadusliku rände võimalusi, võttes kasutusele uued liikuvuskavad, ning kehtestama töötajatele ja nende perekondadele ***mõjusad*** integratsioonimeetmed, mis hõlmavad haridust ja koolitust, sealhulgas keeleõpet, ning tööhõivet, tervishoidu ja eluaset.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Ka peaksid liikmesriigid püüdma luua asjakohaseid tingimusi uute töövormide ja töömeetodite kasutuselevõtuks, mis aitaks avada töökohtade loomise potentsiaali ning tagaks samal ajal vastavuse kehtivatele sotsiaalõigustele. Nad peaksid inimesi nõustama ja selgitama neile nende õigusi ja kohustusi ebatüüpiliste töölepingute ja uute töövormide kontekstis, näiteks digitaalsete tööplatvormide kaudu tehtava töö ning ***alalise või osalise*** kaugtöö korral. Selles võib olla oluline roll sotsiaalpartneritel ning liikmesriigid peaksid neid toetama, et nad jõuaksid ka ebatüüpilises töösuhtes olevate ja uute töövormide raames töötavate isikuteni ja esindaksid neid. Lisaks peaksid liikmesriigid kaaluma jõustamise toetamist, näiteks ***koostama*** tööinspektsioonidele ***juhendeid*** või ***korraldama spetsiaalseid koolitusi***, kus käsitletaks uusi töökorralduse vorme, sealhulgas digitehnoloogia ja tehisintellekti kasutamist, näiteks algoritmilist juhtimist, töötajate jälgimist ja kaugtööd.	Ka peaksid liikmesriigid püüdma luua asjakohaseid tingimusi uute töövormide ja töömeetodite kasutuselevõtuks, mis aitaks avada töökohtade loomise potentsiaali ning tagaks samal ajal vastavuse kehtivatele sotsiaalõigustele ***ning samuti liidu ja liikmesriikide tööõigusele***. Nad peaksid inimesi nõustama ja selgitama neile nende õigusi ja kohustusi ebatüüpiliste töölepingute ja uute töövormide kontekstis, näiteks digitaalsete tööplatvormide kaudu tehtava töö ning kaugtöö korral. Selles võib olla oluline roll sotsiaalpartneritel ning liikmesriigid peaksid neid toetama, et nad jõuaksid ka ebatüüpilises töösuhtes olevate ja uute töövormide raames töötavate isikuteni ja esindaksid neid. Lisaks peaksid liikmesriigid kaaluma jõustamise toetamist, näiteks ***suurendama tööinspektsiooni rolli, ressursse ja suutlikkust ning võtma täiendavaid meetmeid, nagu*** tööinspektsioonidele ***juhendite koostamine*** või ***spetsiaalsete koolituste korraldamine***, kus käsitletaks uusi töökorralduse vorme, sealhulgas digitehnoloogia ja tehisintellekti kasutamist, näiteks algoritmilist juhtimist, töötajate jälgimist ja kaugtööd.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid tagama soodsa keskkonna kahepoolseks ja kolmepoolseks sotsiaaldialoogiks kõigil tasanditel, sealhulgas kollektiivläbirääkimiste pidamiseks, avalikus ja erasektoris kooskõlas siseriikliku õiguse ja/või tavaga; see peaks toimuma pärast konsulteerimist sotsiaalpartneritega ja tihedas koostöös nendega, austades samal ajal nende sõltumatust. Liikmesriigid peaksid sotsiaalpartnereid kaasama süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt tööhõive-, sotsiaalning asjakohasel juhul majandus- ja muu avaliku sektori poliitika kujundamisse ja rakendamisse, sealhulgas seadusjärgse miinimumpalga kehtestamisse ja ajakohastamisse. Liikmesriigid peaksid aitama saavutada kollektiivläbirääkimiste suuremat katvust, sealhulgas sotsiaalpartnerite suutlikkuse väljaarendamise ja suurendamise kaudu, võimaldama ***tõhusaid*** kollektiivläbirääkimisi kõigil asjakohastel tasanditel ning soodustama nende tasandite vahelist ja ülest koordineerimist. Sotsiaalpartnereid tuleks innustada nende jaoks olulis-	Liikmesriigid peaksid ***soodustama demokraatiat tööl ja*** tagama soodsa keskkonna kahepoolseks ja kolmepoolseks sotsiaaldialoogiks kõigil tasanditel, sealhulgas kollektiivläbirääkimiste pidamiseks, avalikus ja erasektoris kooskõlas siseriikliku õiguse ja/või tavaga; see peaks toimuma pärast konsulteerimist sotsiaalpartneritega ja tihedas koostöös nendega, austades samal ajal nende sõltumatust. Liikmesriigid peaksid sotsiaalpartnereid kaasama süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt tööhõive-, sotsiaal- ning asjakohasel juhul majandus- ja muu avaliku sektori poliitika kujundamisse ja rakendamisse, sealhulgas seadusjärgse miinimumpalga kehtestamisse ja ajakohastamisse. Liikmesriigid peaksid aitama saavutada kollektiivläbirääkimiste suuremat katvust, sealhulgas sotsiaalpartnerite suutlikkuse väljaarendamise ja suurendamise kaudu, võimaldama ***tulemuslikke*** kollektiivläbirääkimisi kõigil asjakohastel tasanditel ning soodustama nende

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
tes küsimustes kollektiivlepingute üle läbirääkimisi pidama ja lepinguid sõlmima ning täielikult tuleks austada nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust.	tasandite vahelist ja ülest koordineerimist. Sotsiaalpartnereid tuleks innustada nende jaoks olulistes küsimustes kollektiivlepingute üle läbirääkimisi pidama ja lepinguid sõlmima ning täielikult tuleks austada nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust. ***Liikmesriigid peaksid viivitamata rakendama direktiivi (EL) 2022/2041 ja koostama tegevuskavad kollektiivläbirääkimiste katvuse suurendamiseks kooskõlas kõnealuse direktiiviga, kui see on kohaldatav.***

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 7 – lõik 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Asjakohasel juhul ja tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele, peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi tööhõive- ja sotsiaalküsimustes.	***Ilma et see piiraks sotsiaalpartnerite pädevust*** ja ***autonoomiat ning nende õigust pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja neid sõlmida ning*** tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele, peaksid liikmesriigid võtma ***asjakohasel juhul*** arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi tööhõive- ja sotsiaalküsimustes.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid edendama kõigile avatud kaasavat tööturgu, võttes ***tõhusaid*** meetmeid, ***millega võideldakse igasuguse diskrimineerimise vastu*** ja ***edendatakse võrdseid võimalusi*** kõikide, eelkõige tööturul alaesindatud rühmade jaoks, pöörates nõuetekohast tähelepanu ka piirkondlikule ja territoriaalsele mõõtmele. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, tervishoiu, alushariduse ja lapsehoiu, pikaajalise hoolduse, hariduse ning kaupadele ja teenustele, sealhulgas eluasemele juurdepääsu vallas, olenemata isiku soost, rassist või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest.	Liikmesriigid peaksid edendama kõigile avatud kaasavat tööturgu, võttes ***mõjusaid*** meetmeid, ***et kaotada igasugune diskrimineerimine*** ja ***tagada võrdsed võimalused*** kõikide, eelkõige tööturul alaesindatud rühmade jaoks, pöörates nõuetekohast tähelepanu ka piirkondlikule ja territoriaalsele mõõtmele. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, tervishoiu, alushariduse ja lapsehoiu, ***ajutise ja*** pikaajalise hoolduse, hariduse ning kaupadele ja teenustele, sealhulgas eluasemele juurdepääsu vallas, olenemata isiku soost, rassist või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid ajakohastama sotsiaalkaitsesüsteeme, et tagada piisav, tulemuslik, tõhus ja kestlik sotsiaalkaitse kõikide jaoks kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, luues stiimuleid tööturul osalemiseks, toetades sotsiaalseid investeeringuid, võideldes vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ja tegeledes ebavõrdsuse probleemiga, sealhulgas maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemide ülesehituse kaudu ning hinnates meetmete ümberjaotavat mõju. Kui täiendada üldisi lähenemisviise sihipäraste lähenemisviisidega, on sotsiaalkaitsesüsteemid tulemuslikumad. Sotsiaalkaitsesüsteemide nüüdisajastamise käigus tuleks parandada ka nende vastupidavust mitmetahuliste probleemide korral. Erilist ***tähelepanu*** tuleks ***pöörata*** vähekaitstud leibkondadele, keda rohe- ja ***digipööre*** ning kõrge elukallidus, sealhulgas energiakulud, kõige rohkem mõjutavad. Liikmesriigid peaksid rohkem tegelema puudujääkidega töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsul sotsiaalkaitsele, võttes arvesse ebatüüpiliste töövormide sagenemist.	Liikmesriigid peaksid ajakohastama sotsiaalkaitsesüsteeme, et tagada piisav, tulemuslik, tõhus ja kestlik sotsiaalkaitse kõikide jaoks kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, luues stiimuleid tööturul osalemiseks, toetades sotsiaalseid investeeringuid, võideldes vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ja tegeledes ebavõrdsuse probleemiga, sealhulgas maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemide ülesehituse kaudu ning hinnates meetmete ümberjaotavat mõju. Kui täiendada üldisi lähenemisviise sihipäraste lähenemisviisidega, on sotsiaalkaitsesüsteemid tulemuslikumad. Sotsiaalkaitsesüsteemide nüüdisajastamise käigus tuleks parandada ka nende vastupidavust mitmetahuliste probleemide korral. Erilist ***toetust*** tuleks ***pakkuda*** vähekaitstud leibkondadele, keda ***kliimamuutused ning*** rohe- ja ***digipöördega seotud probleemid*** ning kõrge elukallidus, sealhulgas energiakulud, kõige rohkem mõjutavad. Liikmesriigid peaksid rohkem tegelema puudujääkidega töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsul sotsiaalkaitsele, võttes arvesse ebatüüpiliste töövormide sagenemist.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid arendama ja lõimima aktiivse kaasamise kolme valdkonda: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ning juurdepääs kvaliteetsetele tugiteenustele, mis vastavad individuaalsetele vajadustele. Sotsiaalkaitsesüsteemid peaksid tagama piisava miinimumsissetulekutoetuse kõigile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ning edendama sotsiaalset kaasatust, toetades ja julgustades inimesi aktiivselt tööturul ja ühiskonnas osalema; selleks tuleks muu hulgas pakkuda sihipäraseid sotsiaalteenuseid. Et oleks tagatud võrdsed võimalused, peavad olema kättesaadavad sellised taskukohased, juurdepääsetavad ja kvaliteetsed teenused nagu alusharidus ja lapsehoid, kooliväline lapsehoid, haridus, koolitus, eluase ***ning*** tervishoid ja ***pikaajaline*** hooldus. Suurt tähelepanu tuleks pöörata vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisele, sealhulgas palgavaesuse kõrvaldamisele vaesuse vähendamist käsitlevate liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamiste eesmärkide raames. Euroopa lastegarantii täieliku rakendamise raames tuleks võtta terviklikke ja integreeritud meetmeid, eriti laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse kõrvaldamiseks. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil, ka lastel, oleks juurdepääs kvaliteetsetele esmavajalikele teenustele. Hädasolijatele või ***haavatavas*** olukorras isikutele peaksid liikmesrii-	Liikmesriigid peaksid arendama ja lõimima aktiivse kaasamise kolme valdkonda: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ning juurdepääs kvaliteetsetele tugiteenustele, mis vastavad individuaalsetele vajadustele. Sotsiaalkaitsesüsteemid peaksid tagama piisava miinimumsissetulekutoetuse kõigile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ning edendama sotsiaalset kaasatust, toetades ja julgustades ***tööealisi*** inimesi aktiivselt tööturul ja ühiskonnas osalema; selleks tuleks muu hulgas pakkuda sihipäraseid sotsiaalteenuseid. Et oleks tagatud võrdsed võimalused, peavad olema kättesaadavad sellised taskukohased, juurdepääsetavad ja kvaliteetsed teenused nagu alusharidus ja lapsehoid, kooliväline lapsehoid, haridus, koolitus, eluase***,*** tervishoid***, pikaajaline*** ja ***ajutine*** hooldus***, ning toetus hooldajatele***. Suurt tähelepanu tuleks pöörata vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisele, sealhulgas palgavaesuse kõrvaldamisele vaesuse vähendamist käsitlevate liidu ja liikmesriikide 2030. aasta peamiste eesmärkide raames. Euroopa lastegarantii täieliku rakendamise raames tuleks võtta terviklikke ja integreeritud meetmeid, eriti laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse kõrvaldamiseks. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil, ka lastel, oleks juurdepääs kvaliteetsetele esmavajalikele teenustele. Hädasolijatele või ***kaitsetus*** olukorras isikutele peaksid liikmesriigid tagama ka

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
gid tagama ka juurdepääsu piisavale taskukohasele sotsiaaleluasemele või eluasemetoetusele. Nad peaksid tagama õiglase ülemineku puhtale energiale ning tegelema energiaostuvõimetuse kui üha olulisema vaesuse vormiga, võttes muu hulgas, kui see on asjakohane, ***haavatavatele*** leibkondadele suunatud sihipäraseid toetusmeetmeid. Liikmesriigid peaksid ***tõhusalt*** kasutama liidu rahalisi vahendeid ja tehnilist tuge, et investeerida sotsiaaleluruumidesse, eluasemete renoveerimisse ja kaasnevatesse teenustesse ning tegeleda pakilise vajadusega taskukohase ja inimväärse eluaseme järele. Nende teenuste puhul tuleks võtta arvesse ***puudega*** inimeste erivajadusi, sealhulgas juurdepääsetavust. Kodutuse vastu võitlemiseks tuleks konkreetselt edendada juurdepääsu alalisele eluasemele ja tugiteenuste pakkumist.	juurdepääsu piisavale taskukohasele sotsiaaleluasemele või eluasemetoetusele. Nad peaksid tagama õiglase ülemineku puhtale energiale ning ***kiiresti*** tegelema energiaostuvõimetuse kui üha olulisema vaesuse vormiga, võttes muu hulgas, kui see on asjakohane, ***vähekaitstud*** leibkondadele suunatud sihipäraseid toetusmeetmeid. Liikmesriigid peaksid ***tulemuslikult*** kasutama liidu rahalisi vahendeid ja tehnilist tuge, et investeerida sotsiaaleluruumidesse, eluasemete renoveerimisse ja kaasnevatesse teenustesse ning tegeleda pakilise vajadusega taskukohase ja inimväärse eluaseme järele. Nende teenuste puhul tuleks võtta arvesse ***puuetega*** inimeste erivajadusi, sealhulgas juurdepääsetavust. Kodutuse vastu võitlemiseks tuleks konkreetselt edendada juurdepääsu alalisele eluasemele ***(lähenemisviis „esmalt eluase“)*** ja tugiteenuste pakkumist.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid peaksid tagama õigeaegse juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele ennetavatele ja aktiivravi- ning pikaajalise hoolduse teenustele, tagades samal ajal nende teenuste kestlikkuse pikas perspektiivis. Arvestades kasvavat nõudlust pikaajalise hoolduse järele, mis on seotud ka demograafiliste muutustega, tuleks tegeleda puudujääkidega pikaajalise hoolduse piisavuses, tööjõupuudusega ja ***halbade töötingimustega***.	Liikmesriigid peaksid tagama õigeaegse juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele ennetavatele ja aktiivravi- ning pikaajalise hoolduse teenustele, tagades samal ajal nende teenuste kestlikkuse pikas perspektiivis. Arvestades kasvavat nõudlust pikaajalise hoolduse järele, mis on seotud ka demograafiliste muutustega, tuleks tegeleda puudujääkidega pikaajalise hoolduse piisavuses, tööjõupuudusega***, halbade töötingimuste*** ja ***hooldajate sageli ebapiisava tasustamisega***.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – suunis 8 – lõik 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Pikenevat eluiga ja demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid tagama töötajatele ja ***iseenda tööandjatele*** pensionisüsteemide piisavuse ja kestlikkuse, pakkudes naistele ja meestele võrdseid võimalusi omandada ja koguda pensioniõigusi, sealhulgas täiendavate pensioniskeemide kaudu, et tagada ***neile*** vanaduspõlves ***piisav sissetulek***. Pensionireforme tuleks toetada poliitikaga, mille eesmärk on vähendada soolist pensionilõhet, ja ***meetmetega***, ***millega pikendatakse tööelu, näiteks tõstes tegelikku pensioniiga***, ***lihtsustades nii vanemaealiste osalemist tööturul***. ***Pensionireformid peaksid*** olema ***kooskõlas aktiivsena vananemise strateegiatega***. Liikmesriigid peaksid alustama sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmadega konstruktiivset dialoogi ning võimaldama etapiviisiliste reformide tegemist.	Pikenevat eluiga ja demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid tagama töötajatele ja ***füüsilisest isikust ettevõtjatele*** pensionisüsteemide piisavuse ja kestlikkuse, pakkudes naistele ja meestele võrdseid võimalusi omandada ja koguda pensioniõigusi, sealhulgas täiendavate pensioniskeemide kaudu, et tagada vanaduspõlves ***inimväärne pensionisissetulek, mis ületab vaesuspiiri***. Pensionireforme tuleks toetada poliitikaga, mille eesmärk on vähendada soolist pensionilõhet, ***sealhulgas piisavalt hinnatud rasedus-*** ja ***sünnituspuhkuse ning vanemapuhkuse perioodide kaudu***, ***ning edendada aktiivsena ja tervena vananemist ning inimväärseid töötingimusi***, ***et tagada töötajatele võimalus jääda tegelikult tööle kuni seadusjärgsesse pensioniikka jõudmiseni***. ***Samal ajal peaks töötajatel, kes soovivad jääda pärast pensioniikka jõudmist aktiivseks,*** olema ***võimalus seda teha***. Liikmesriigid peaksid alustama sotsiaalpartnerite ja muude

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	asjaomaste sidusrühmadega konstruktiivset dialoogi ning võimaldama etapiviisiliste reformide tegemist.